Programmarapportage Regieprogramma's
Wateropgave (WO),
Ruimtelijke Adaptatie (RA)
Kaderrichtlijn Water (KRW)
Zoetwaterbeschikbaarheid (ZWB)

2e triaal 2026

Registratienummer
26.0820730

Datum
15 september 2026

Versie
Definitief

Afdeling
Watersystemen

Toelichting foto's voorpagina (met de klok mee)

Wateropgave (WO):
Ook in de projecten van programma Wateropgave merken we de drukte bij de netwerkbeheerders. De laatste duiker die vervangen zal worden in de polder Callantsoog vraagt een verlegging van een waterleiding en een gasleiding. Dat laatste vraagt om gespecialiseerd personeel, wordt nu leidend in de planning en is de reden waarom de laatste geplande verbetering in het project doorschuift naar 2027. Mede hierdoor is de prognose voor 2026 verlaagd met € 0,7 mln.
Callantsoog is een complexe polder met een groot deel grondgebruik dat slecht bestand is tegen wateroverlast. Zowel in het stedelijk gebied, de recreatieparken en in de bollenteelt zijn de schaderisico's bij wateroverlast aanzienlijk. Met de maatregelen ontstaat meer regelmacht en wordt een belangrijke stap gezet in een betere bescherming tegen wateroverlast.

Kaderrichtlijn Water (KRW):
Voor het Gebiedsakkoord Grootslag heeft Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) een steunverklaring afgegeven. Daarin heeft HHNK toegezegd om in het glastuinbouwgebied Grootslag een monitoringsproject op te zetten om de waterkwaliteit te verbeteren. Het project richt zich op het opsporen van mogelijke lekkages vanuit kassen naar het oppervlaktewater. Voor het eerst binnen het beheergebied van HHNK wordt hierbij gebruikgemaakt van een innovatieve meetmethode met een zogenoemde drone-boot. Deze drone-boot is uitgerust met sensoren die tijdens het varen continu en realtime waarden van nitraat, pH en temperatuur meten. Afwijkende of lokaal verhoogde meetwaarden kunnen wijzen op een mogelijke lekkage. Met aanvullende watermonsters kan vervolgens worden vastgesteld of hiervan daadwerkelijk sprake is. Door deze slimme combinatie van innovatieve technologie en gerichte bemonstering ontstaat een beter inzicht in de herkomst van emissies en kunnen maatregelen gericht worden getroffen. Bij andere waterschappen zijn al veel positieve ervaringen opgedaan met deze methode. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met Aquon, Glastuinbouw Nederland en Waterproef.

Inhoudsopgave

Samenvatting 5

Programma Wateropgave (WO) 7

1.1 Opdrachten en doelen 7

1.2 Belangrijke gebeurtenissen 2e triaal 2026 8

1.3 Bereikte resultaten – stand van zaken – prognose 10

1.4 Communicatie 12

Programma Kaderrichtlijn Water (KRW) 13

2.1 Opdrachten en doelen 13

2.2 Voortgang programma 13

2.2.1 Voortgang programmasturing 1

2.2.2 Emissies 2

2.2.3 Inrichting & Beheer 3

2.2.4 Monitoring en Toetsing 4

2.2.5 Thema Instrumentarium & Vergunningen, Toezicht en Handhaving 5

2.2.6 Landbouwportaal 6

2.2.7 Verbetering Natte Infrastructuur Noordkop 6

2.3 Financiële prognose & risico's 7

2.4 Belangrijkste gebeurtenissen en communicatie 9

Programma Ruimtelijke Adaptatie (RA) 10

3.1 Opdrachten en doelen 10

Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie – Samenwerking Noorderkwartier 10

Visie op ruimtelijke adaptatie - HHNK 10

3.2 Voortgang programma 10

3.3 Belangrijke gebeurtenissen en communicatie 2e triaal 2026 11

Voorbereiding op nieuwe programmaperiode 11

3.4 Prognose & financiën 13

Programma Zoetwaterbeschikbaarheid (ZWB) 14

4.1 Opdracht en doelen 14

4.2 Voortgang programma 14

4.2.1 Voortgang programmasturing en overkoepelende thema's 14
4.2.2 Voortgang Thema Watervraag en aanbod 15
4.2.3 Voortgang Thema Verzilting 16
4.2.4 Voortgang Thema Grondwater 16
4.2.5 Voortgang Thema Veenweidegebieden 18
4.3 Financiële prognose & risico's 18
4.4 Belangrijkste gebeurtenissen en communicatie 19
Afkortingenlijst 20
Bijlage risico's 21

Samenvatting

In het kader van efficiëntie en bundeling van onderwerpen wordt vanaf nu de programmarapportage van Verbetering Boezemkades (VBK-3) toegevoegd aan de rapportage HWBP zodat er één samenhangende rapportage vanuit Waterveiligheid ontstaat.

Programma Wateropgave (WO)

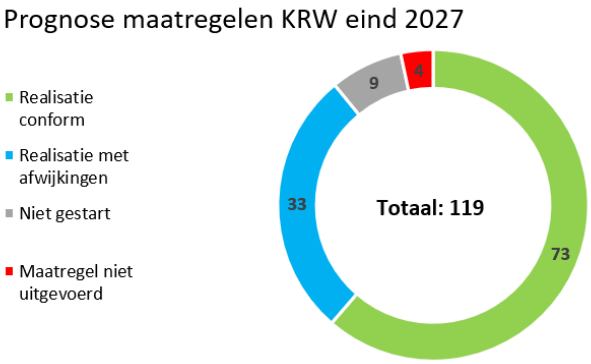
Een belangrijke mijlpaal is de succesvolle aanbesteding van de vervanging van de brug in de Hoevervaart in Alkmaar. De gemeente Alkmaar voert dit project uit op verzoek en kosten van HHNK. Met de vervanging van deze brug wordt een groot knelpunt opgeheven in de afvoer van overtollig water uit de polders ten westen van Alkmaar. In 2027 zal de brug vervangen worden.

Op een onderdeel na zal het project in de polder Callantsoog in 2026 worden afgerond. In 2027 wordt het laatste onderdeel uitgevoerd. Daarvoor is de verlegging van een gasleiding nodig en daarvoor gelden tegenwoordig planningen die steeds bepalender worden voor onze projecten.

De verbeteringswerken in de polder Obdam zijn na gunning in het eerste triaal van 2026 ook daadwerkelijk buiten van start gegaan en zullen in 2026 wordt voltooid.

De aanbestedingsprocedure van de optimalisatie van de eerste 10 van totaal 31 van onze waterbergingsgebieden is begonnen. Met dit project wordt de bergingscapaciteit aanzienlijk vergroot. De besteksvorming voor de realisatie van de projecten bij Schagen en in de polder Drieban is gestart.

Programma Kaderrichtlijn Water (KRW)

We liggen op koers in de uitvoering van de maatregelenpakketten voor het Programma Kaderrichtlijn Water (KRW). We hebben dit triaal de hernieuwde doelafleiding, de uitzonderingsbepalingen voor de doelen voor 2027 en het ontwerpmaatregelenpakket KRW 2028-2033 (juli) aangeleverd aan het Informatiehuis Water. Dit zijn enkele bouwstenen die wij in deze periode aanleveren voor het nieuwe landelijke Stroomgebiedbeheerplan 4 (2028-2033). Ook brengen wij de maatregelen in beeld die we niet opgeven aan Brussel. In het najaar wordt het bestuur geconsulteerd over onze inzet voor de KRW in de periode 2028-2033, de definitieve besluitvorming vindt plaats in 2027. We hebben actief uitvoering gegeven aan verschillende gebiedsgerichte samenwerkingen en voeren verdiepende onderzoeken en monitoring uit in prioritaire KRW-gebieden. Daarnaast hebben we gewerkt aan het oplossen van vier vismigratieknelpunten en aan de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

Het Perspectief Chemisch Doelbereik (Emissiebeheersplan) is inmiddels gereed en zal in september worden gedeeld met het dagelijks en algemeen bestuur. We zijn gestart met het traject van actualiseren van de meest ‘risicovolle’ lozingsvergunningen. De monitoring van de waterkwaliteit voor de KRW verloopt volgens planning. Het basismeetnet is operationeel en diverse meetnetten voor gewasbeschermingsmiddelen, microverontreinigingen, natuurvriendelijke oevers, zwemwater en RWZI’s zijn in uitvoering. Daarnaast hebben we

gewerkt aan het verhogen van de frequentie van vismonitoring, zodat deze beter aansluit bij de KRW-cyclus. Ook is gewerkt aan een integrale rapportage van de monitoring van KRW-probleemstoffen op vijftien RWZI-locaties. Deze rapportage moet leiden tot betere inzichten in de effecten van RWZI's op de waterkwaliteit.

De openstelling van het Landbouwportaal bij HHNK was zeer succesvol: van het beschikbare subsidiebudget van € 1,9 miljoen werd binnen een week circa € 1,8 miljoen aangevraagd, waarna het loket werd gesloten. Om de openstelling in 2027 langer mogelijk te maken, evalueren de partners de subsidieregeling en onderzoeken zij nieuwe maatregelen en thema's. Binnen het project Natte Infrastructuur Noordkop is gewerkt aan de uitwerking van het uitvoeringsontwerp voor gemaal Oostoever. Daarnaast heeft de aannemer de realisatie van de paai- en opgroeiplaatsen afgerond en opgeleverd. In april is gestart met de uitvoering van de buitenwerkzaamheden voor de vispassage bij de Stontelerkeersluis

Programma Ruimtelijke Adaptatie (RA)
De tweede ronde van de Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie-cyclus (DPRA) wordt momenteel doorlopen. Als onderdeel van het samenwerkingsverband DPRA-werkregio Noorderkwartier wil HHNK met het beschikbare budget in de nieuwe programmaperiode gericht bijdragen aan de ambities en het oplossen van de knelpunten uit de uitvoeringsagenda's van de deelregio's, daar waar het onze kerntaken raakt.

Programma Zoetwaterbeschikbaarheid (ZWB)
Het Programma Zoetwaterbeschikbaarheid (ZWB) is een nieuw programma. Ambitie, doelstelling en de inzet voor de komende vier jaar zijn in december 2025 bestuurlijk vastgesteld. Deze T2 rapportage betreft de eerste rapportage over de voortgang van het nieuwe programma. Focus van de eerste fase van het programma ligt op kennis- en dataopbouw en afstemming met medeoverheden en belangrijke gebruikersgroepen om te komen tot concrete maatregelen. Na de formele start in T1, is de uitvoering van het programma in T2 goed op stoom gekomen. Het merendeel van de in 2026 beoogde activiteiten ligt vooralsnog op schema. Er zijn belangrijke stappen gezet in de dataopbouw over grondwater en verzilting en het participatietraject is gestart. Daarnaast is in T2 de gezamenlijke herijking van de voorkeursstrategie en deltabeslissing van de Deltaprogramma's IJsselmeergebied en Zoetwater inhoudelijk afgerond. Alleen de uitwerking van het thema zoetwater in het Landbouwportaal 2.0 blijkt meer tijd te vergen. Opvallend was verder in T2 de droogte en het sterk oplopende neerslagtekort. Besloten werd op te schalen naar Alarmfase 2. Vanuit het programmateam ZWB zijn adviezen gegeven met betrekking tot te nemen maatregelen en is inhoudelijke inbreng geleverd ten behoeve van de informatievoorziening zowel binnen de organisatie als naar buiten.

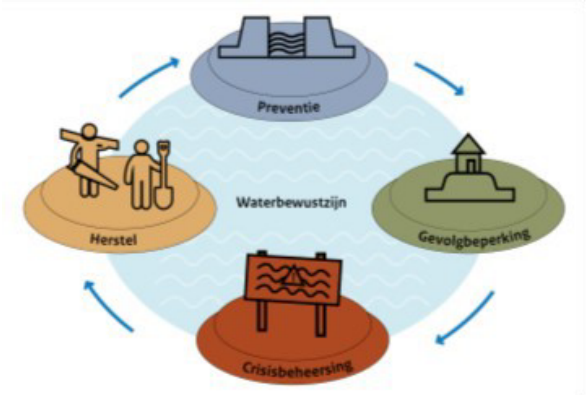
Programma Wateropgave (WO)

1.1 Opdrachten en doelen

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) zijn in 2003 afspraken gemaakt over de aanpak van wateroverlast in Nederland. Met een programmatische aanpak werkt het hoogheemraadschap sindsdien aan versterking van het watersysteem. Met uitvoering van de eerdere programma's Wateropgave voldoen we aan de normen zoals die in de provinciale omgevingsverordening zijn opgenomen.

De voortschrijdende klimaatverandering geeft aanleiding tot verdere maatregelen. Extreme neerslaggebeurtenissen in onder meer ons eigen beheergebied (juni 2021) en in Limburg (2021), laten zien dat in de toekomst wateroverlast niet voorkomen kan worden. We moeten ons richten op het beperken van wateroverlast en het voorkomen van ontwrichting van de samenleving, door bijvoorbeeld grootschalige stroomuitval.
Met de vaststelling van het handelingskader wateroverlast beperken (21.841672) heeft het algemeen bestuur bepaald dat verdere versterking van het watersysteem risicogericht zal zijn.

Het eindadvies van de landelijke beleidstafel 'Wateroverlast en hoogwater' (ingesteld naar aanleiding van de wateroverlastramp in Limburg in juli 2021), luidt: "Voorkomen kan niet, voorbereiden wel". De Beleidstafel adviseert om de principes van meerlaagsveiligheid (zie figuur 1.1) ook bij de problematiek van wateroverlast toe te passen en voegt daar een laag nul (waterbewustzijn) en een vierde laag (klimaatrobuust herstel) aan toe.

Figuur 1.1: Wateroverlast beperken volgens de principes van meerlaagsveiligheid.

Het hoofddoel van de aanpak volgens de principes van meerlaagsveiligheid is het bereiken van een klimaatbestendige leefomgeving. Dat bereiken we en houden we in stand door inzet samen met onze partners en stakeholders op alle lagen van meerlaagsveiligheid en dus een afgestemde combinatie van een klimaatbestendig en een goed onderhouden watersysteem (preventie: laag 1), een slimme en robuuste ruimtelijke inrichting en ruimtelijke ordening (gevolgbeperking; laag 2) en een adequate

respons tijdens wateroverlastsituaties (crisisbeheersing; laag 3). Het programma Wateropgave 2 richt zich op de preventielaag (laag 1) en verdere maatregelen voor een kosteneffectieve versterking van het watersysteem in capaciteit en regelmacht. Ook worden vanuit programma Wateropgave maatregelen getroffen waarmee we beter voorgesorteerd staan bij crisisbeheersing.

Eind 2022 startte het programma Wateropgave 2 waarvoor een programmakrediet van € 5 miljoen beschikbaar is gesteld door het algemeen bestuur voor de periode 2023-2026 (22.0792358). In december 2024 heeft het algemeen bestuur een aanvullend uitvoeringskrediet van € 45 miljoen beschikbaar gesteld voor de resterende looptijd (tot en met 2038) voor het programma Wateropgave 2 (24.0997376).

1.2 Belangrijke gebeurtenissen 2e triaal 2026

In onderstaande tabellen 1.1 en figuur 1.2 zijn de projecten, de fase waarin zij zich bevinden en de projectlocatie aangegeven.

Afronding en feestelijke oplevering bergingsgebied Sammerspolder
Het nieuwe waterbergingsgebied in de Sammerspolder (nr. 1) is sinds 2025 operationeel en opgeleverd. In het 2e triaal van 2026 zijn ook de laatste restpunten afgerond en is de gebiedsregeling in de systemen van HHNK verwerkt. In september wordt het project feestelijk geopend.

Realisatie projecten programma Wateropgave 2
- Belangrijke mijlpaal is de succesvolle aanbesteding door de gemeente Alkmaar voor de vervanging van de brug in de Hoevervaart bij de Bloemeartlaan in Alkmaar (nr. 2). Met het vervangen van deze brug wordt een groot hydraulisch knelpunt verwijderd in de boezem en de afvoer van overtollig water uit de poldergebieden ten westen van Alkmaar door Alkmaar heen. De werkzaamheden zullen in 2026 verder worden voorbereid door de aannemer en volgens planning in 2027 worden voltooid.
- De aanbestedingsprocedure van de optimalisatie van eerste 10 van de waterbergingen van HHNK is gestart (nr. 5). In totaal worden 31 waterbergingsgebieden geoptimaliseerd binnen het programma wateropgave 2. Daarmee wordt het bergend vermogen aanzienlijk vergroot en creëren we een handelingsperspectief tijdens crisissituaties.
- De realisatie van de werkzaamheden in de polder Callantsoog (nr. 9) is in volle gang. De uitstroom vanuit het Zwanewater richting polder Callantsoog is onder controle met behulp van een nieuwe automatische stuw, en de meeste nieuwe duikers en kunstwerken zijn op een na allemaal gerealiseerd. Die laatste is afhankelijk van de planning van de verlegging van een gasleiding en wordt in 2027 voltooid.
- De realisatie van de verbeteringsmaatregelen in de polder Obdam (nr. 11) is gestart. Planning is dat dit project nog dit jaar wordt afgerond.
- De besteksvorming van de projecten bij gemaal ’t Wad (nr. 13) en polder Drieban (nr. 22) is gestart.

Planvorming en verkenning vordert gestaag

Na positief besluit van het algemeen bestuur op 14 december 2022 over het beschikbaar stellen van een aanvullend uitvoeringskrediet voor het programma Wateropgave 2 (22.0893102), is in 2023 gestart met verschillende projecten binnen het programma. Inmiddels bevat het programma een projectenportefeuille van 33 projecten. In het tweede triaal van 2026 is de verkenningsfase gestart van een aantal nieuwe projecten.

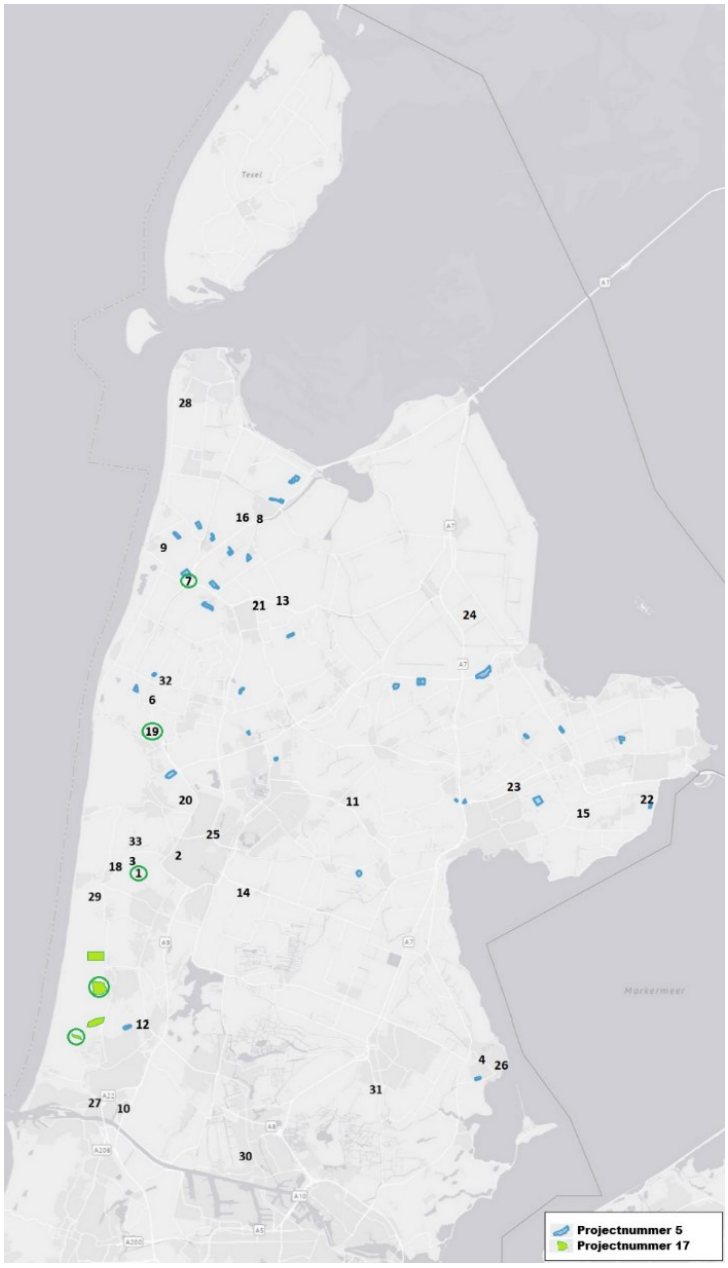
In de afgelopen periode zijn veel projecten weer een stap verder gebracht door onderzoeken af te ronden, participatie met de omgeving uit te voeren en vergunningenprocedures te starten.

De optimalisatie van de bergingsgebieden (nr. 5 in onderstaande tabel) is daarbij een bijzonder complex project omdat dit voor 31 locaties tegelijk vraagt om onderzoeken, scopebepaling, vergunningsprocedures en afstemming met de omgeving.

Zoals vermeld is de aanbestedingsprocedure voor de eerste 10 bergingsgebieden gestart omdat van die gebieden de onderzoeken zijn afgerond en vergunningen zijn verleend. De planvorming voor de andere bergingsgebieden loopt door.

Tabel 1.1: Overzicht projecten programma Wateropgave 2.0

Projecten overzicht Wateropgave 2.0					
Nr	**Project**	**Fase**	**Nr**	**project**	**Fase**
1	Verbetering watersysteem Sammerspolder	Voltooid	18	Verbetering afvoer Egmond a/d Hoef	Planvorming
2	Vervanging brug Hoevervaart Alkmaar	Realisatie	19	Vermindering schaderisico's Idenslaan / Schoorl watersysteem	Voltooid
3	Verbinding Boezemtakken bij Egmond a/d Hoef	Verkenning	20	Verbetering waterberging Saenegheest	Planvorming
4	Klimaatbestendige Zuidpolder / Volendam	Planvorming	21	Aanpak watersysteem wijk Waterveld / Nes noord	Planvorming
5	Optimalisatie waterbergingen HHNK (31 stuks)	Planvorming	22	Verbetering watersysteem Drieban (fase 2)	planvorming
6	Verbetering watersysteem polder AB	Realisatie	23	Gebiedsregeling Zevenhuis Hoorn	Verkenning
7	Verbetering watersysteem polder Z	Voltooid	24	Gebiedsregeling Agriport A7	Verkenning
8	Verbetering watersysteem Anna Paulowna polder AB	Realisatie	25	Vergroting regelmacht Daalmeer / Vronermeer Alkmaar	Verkenning
9	Verbetering watersysteem Callantsoog	Realisatie	26	Maatregelen watersysteem Volendam	Planvorming
10	Verbetering watersysteem Beverwijk	Planvorming	27	Verbetering afvoer Beverwijk (Warande)	Verkenning
11	Verbetering watersysteem Obdam	Realisatie	28	Klimaatbuffer Noord-west hoek polder Koegras / Mariëndal	Verkenning
12	Hydraulische verbetering watersysteem Heemskerk	Planvorming	29	Optimalisatie tussen de Bleek en Kromme Hogedijk	Verkenning
13	Verbetering uitstroom gemaal 't Wad	Planvorming	30	Verbetering watersysteem Zaanstad	Verkenning
14	Verbetering watersysteem Schermer	Verkenning	31	Verbeteringen watersysteem Vurige Staart / de Gors	Verkenning
15	Verbetering waterberging Blokdijk	Planvorming	32	Optimalisatie watersystemen rondom Burgerbrug	Verkenning
16	Verbetering waterberging Boermanszwin	Planvorming	33	Vermindering schaderisico Bergermeer	Verkenning
17	Maatregelen klimaatbuffers binnenduinrand	Voltooid/ Realisatie Planvorming			

Figuur 1.2: Locatie projecten programma wateropgave 2.0

1.3 Bereikte resultaten – stand van zaken – prognose

In onderstaande tabel 1.2 is op hoofdlijnen het resultaat en de voortgang te zien van de maatregelen die getroffen worden in het programma Wateropgave 2.

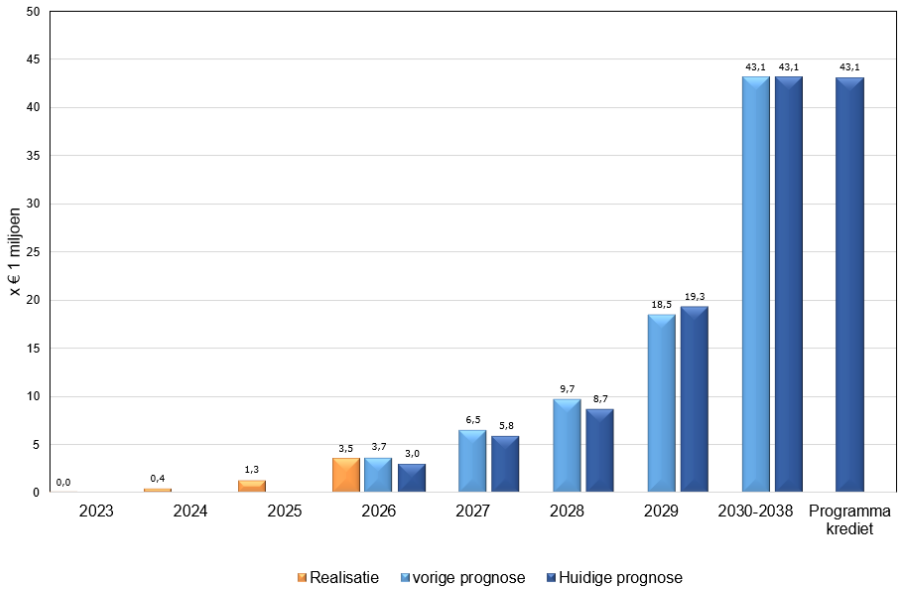
Tabel 1.2: Overzicht voortgang programma Wateropgave 2.0

Onderdeel	eenheid	Onder handen	gereed	Totaal
Meer capaciteit				
Vasthouden	Kuub	91.413	267.542	358.955
Bergen	Kuub	1.143650	110.000	1.253650
Afvoeren	M3/min	0	2	2
Meer regelmacht (meer stuurknoppen)	stuks	101	12	113
Opheffing hydraulische knelpunten	stuks	15	6	21

Ter referentie bij tabel 1.3: het eindresultaat van programma Wateropgave 1 betrof een investering van ruim € 94 mln. (netto investering € 56 mln. door € 38 mln. inkomsten uit subsidies en cofinanciering) waarmee qua toename bergend vermogen een zelfde orde aan effect werd bereikt. Met programma wateropgave 2 zijn we dus veel effectiever omdat we:

- De bestaande bergingsgebieden optimaliseren en daarmee de reeds gedane uitgaven voor grondverwerving en inrichting van bergingsgebieden in wateropgave 1 beter benutten. De relatief forse extra bergingscapaciteit die momenteel onder handen is in het programma Wateropgave 2 betreft de optimalisatie van 31 bestaande bergingsgebieden.
- Projecten en gebieden van met name onze TBO (Terrein Beherende Organisaties) partners in de binnenduinrand en duinen benutten om in samenwerking het vasthoudend vermogen van die gebieden beter te benutten.

In Figuur 1.3 is een financieel overzicht gemaakt van de realisatie en prognoses van het programma Wateropgave 2.0.

Figuur 1.3: Cumulatief investeringsvolume (uitgaven min inkomsten) t/m 2e triaal 2026 en totale programmaperiode

In voorgaande rapportages liet de grafiek enkel uitgaven zien. Aangezien er ook voor €6,9 miljoen aan inkomstenkrediet is toegekend, is vanaf nu een grafiek met het investeringsvolume (uitgaven min inkomsten) opgenomen in de rapportage.

De jaren 2023 en 2024 waren vooral voorbereidingsjaren met veel verkenningen en planvorming. De uitgaven waren beperkt. Vanaf 2025 gingen de eerste projecten in uitvoering. Daarmee stegen de uitgaven. De prognose voor 2026 (min €0,7 mln.) en 2027 (min €0,7 mln.) is naar beneden bijgesteld omdat betere en nauwkeuriger ramingen beschikbaar zijn in projecten waar vertraging is opgetreden vanwege met name:

- Oplopende levertijd van materialen (vooral de levertijd van niet standaard betonputten);
- De verlegging van kabels en leidingen neemt een steeds sturendere rol in binnen de projectplanning, wat leidt tot langere doorlooptijden van projecten.

Op bovenstaande wordt in het programma gestuurd door zo vroegtijdig mogelijk de noodzakelijke verleggingen kenbaar te maken en aan te vragen en ook materialen zo snel mogelijk te bestellen. Verwachting is dat in de jaren 2028 en 2029 met deze beheermaatregelen de bijgestelde prognose weer wordt ingelopen. De totale verwachtte uitgaven blijven tot en met 2029 ruimschoots binnen het programmakrediet.

1.4 Communicatie

In het tweede triaal van 2026 was het belangrijkste communicatiemoment de herinnering aan het feit dat de wateroverlast van juni 2021 alweer 5 jaar geleden is. Constatering is tweeledig:

- HHNK heeft zeker niet stilgezeten. Een hoop maatregelen zijn al uitgevoerd of zitten in de pijplijn om uitgevoerd te worden, waarmee we beter gesteld staan voor dergelijke clusterbuien als juni 2021. Dat Bergingsgebied Sammerspolder er binnen die 5 jaar ligt is echt een record. Veel ruimtelijke ingrepen vragen toch echt veel meer tijd;
- Tegelijkertijd is ook het besef en bewustwording veel breder bekend, dat we ontworpen watersystemen hebben en dat aan ieder ontwerp een bovengrens zit wat dat ontwerp aan kan. Na juni 2021 en zeker ook na de ramp in Limburg heeft de communicatie op vele fronten in zowel de landelijke als regionale en lokale media bijgedragen aan een beter besef van risico’s en grenzen aan maakbaarheid. Onderstaand artikel draagt daar ook weer aan bij.

6 Regio

INTERVIEW Dijkgraaf Remco Bosma heeft geleerd van extreme wateroverlast door clusterbuien

'Watersysteem is beperkt en loopt tegen zijn grenzen aan'

„De natuur kun je helaas niet altijd sturen, hoe graag we dat ook zouden willen en hoeveel maatregelen we ook treffen. Wanneer zich door klimaatverandering zulke overmachtsituaties voordoen, is ons watersysteem beperkt en loopt het domweg tegen grenzen aan."

Martijn Gijsbertsen

Egmond aan den Hoef ■ Dijkgraaf Remco Bosma van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), het waterschap voor Noord-Holland boven het Noord-zeekanaal, nuurt vanaf een fietsbrug-getje over de Sammerspolder in Egmond aan den Hoef.

Het is op dit juni precies vijf jaar geleden dat dit agrarische gebied, net als in andere Egmondse en Zijper polders, werd overvallen door extreme clusterbuien met gigantische wateroverlast tot gevolg. „Twee uur van tevoren werd er nog water uit de boezems ingelaten, omdat gedacht werd dat dit hard nodig was voor het oogsten. Toen ging het plotseling mis."

Vissen

Bollen- en akkervelden stonden blank, ongeren werden verpest, huizen liepen onder water en bij sommige boerderijen zwommen zelfs vissen uit de sloot op de ondergelopen erven. In Alkmaar liep de spoorwegtunnel in de Bergerweg onder water. „Ik was er zelf niet bij, omdat ik toen nog geen dijkgraaf was, maar heb naderhand vanuit meerdere hoeken wel de verhalen gehoord", vertelt Bosma. „Er kwam toen van vrijdag tot en met zondag (in het Vaderdagweekend, red.) onverwacht meer dan 20 n 150 millimeter neerslag omlaag, terwijl ons watersysteem er op is ingericht om per etmaal 15 millimeter kwijt te raken. Dan loopt de boel vanzelf over."

Het waterschap kreeg destijds stevige kritiek te verduren. HHNK was moeilijk te bereiken, slecht zichtbaar en het ontbrak aan regie. Met name agrariërs waren woest: zij zagen hun land onderlopen en stonden machteloos.

Schadeclaims

Schadeclaims, tientallen gedupeerden klopten bij het waterschap en zijn verzekeraar aan, werden vanwege de onvoorspelbaarheid van de omstandigheden – onder de noemer overmacht – van de hand gewezen.

„Er is wel behoorlijk van juni 2021 geleerd en flink wat actie ondernomen", benadrukt de dijkgraaf. „We hebben een aantal belangrijke stappen gezet, zoals het verhogen van dijken rond waterbergingen. Dat is in de meest kwetsbare gebieden naar voren gehaald. Door ons hele werkgebied vergroten we zo de opslagcapaciteit met 50 procent. Ook versterken we de pompcapaciteit van gemalen."

Verder wordt het waterbewustzijn bij inwoners, bedrijven en andere overheden aangewakkerd. „We treden meer naar buiten, via onze eigen campagne "Klaar voor Water" en in-middels ook via de landelijke campagne "Denk vooruit' over zelfredzaamheid."

„Veel mensen beseffen niet dat we in onze provincie leven in een badkuip: het land ligt voor 30 procent onder zeeniveau", vervolgt Bosma. „En ze weten vaak ook niet dat het aandeel oppervlaktewater door droogmakerijen in de loop der tijd van 27 naar 4 procent is teruggebracht, dus opvangmogelijkheden voor overtollige neerslag zijn verminderd. Dat maakt dat we met alle gemalen, sluizen en de aansturing van ons hele watersysteem een van de meest kunstmatige en technologisch ingerichte waterschappen van Nederland zijn", doceert Bosma.

„We zijn daarnaast veel met gemeenten in gesprek over het aanpassen en zo adaptief mogelijk inrichten van openbare ruimte. Door woningbouw is veel gemeentelijk gebied verhard. Terwijl we ook ruimte nodig hebben voor plaatselijke waterberging, meer groen en schaduwplekken tegen hittestress."

Bypasses

Kritiek door het werkgebied is HHNK bezig diverse knelpunten op te lossen. Zo wordt in september de nieuwe waterberging in de Sammerspolder (oppervlakte van twaalf hectare met opslagcapaciteit van 1.000 kubieke meter) geopend. Verder worden tussen verschillende sloten en vaarten dwarsdoorsteken of bypasses gemaakt, zodat overtollig water meerdere kanten op kan.

„In Enschede moeten dertig woningen worden gesloopt, omdat daar rioolwater naar binnen is gelopen en ontlastingswater tussen de spouwmuren is komen te zitten. Zulke toestanden wil je gewoon niet. En als er dan wat serieus misgaat, moet je in staat zijn zaken zo spoedig mogelijk te herstellen."

Om eventuele noodsituaties te kunnen voorzien, is op het hoofdkantoor van HHNK in Heerhugowaard een informatieknooppunt ingericht. „Daar komt op meerdere beeldschermen de meest actuele KNMI-data binnen en beschikken we via door software die door de TU Delft is ontwikkeld over continu inzicht in hoe vol ons watersysteem zit. We doen ons stinkende best, blijven op allerlei fronten aan de gang, maar de natuur is grillig. Clusterbuien laten zich lastig voorspellen. We nemen een hoop maatregelen, maar dat is allerminst een garantie voor de toekomst."

De gebeurtenissen van juni 2021, die zich sindsdien niet meer hebben voorgedaan, hebben het professionaliseren van de crisisorganisatie bij het waterschap eveneens in een stroomversnelling gebracht.

Voor 46 gebieden in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal zijn motorkappoters met huisregels gemaakt. Hierbij is, in samenspraak met agrariërs en loonwerkers, in kaart gebracht op welke locaties bij extreme neerslag het beste particuliere trekkerpompen kunnen worden geplaatst om mee te helpen tegen de wateroverlast. De posters zijn in de eerste vier gebieden verspreid. Vanaf september gebeurt dat ook in de overige gebieden.

Grote stap voorwaarts is de geplande vervanging van de brug in de Bloemaertlaan over de Hoeververvaart bij de Geestmolen in Alkmaar. Deze brug is een obstakel in het waterwegsysteem, een vernauwing in de waterloop tussen bovenstroomse, westelijk van de stad gelegen poldergebieden naar het Noordhollands Kanaal.

De vergunning voor sloop en nieuwbouw van deze brug, een voormalige trambrug van Alkmaar naar Egmond aan Zee, is verleend. De gemeente Alkmaar heeft een ontwerp laten maken voor een grotere overspanning en bereidt een aanbestedingsprocedure voor.

Flessenhals

Met HHNK is afgesproken dat het waterschap de realisatiekosten voor de brug betaalt, waarna de gemeente het beheer voor haar rekening neemt. „Deze smalle brug is nu een ventiel, een flessenhals, die ervoor zorgt dat het water ophoopt en stijgt. Bij vervanging ontstaat meer ruimte en neemt die druk af. Ook dat draagt bij aan het verminderen van de kans op wateroverlast."

Regio 7

Via de website van HHNK onder: 'werk in de buurt' kunnen mensen de voortgang volgen van individuele projecten in hun eigen omgeving.

Programma Kaderrichtlijn Water (KRW)

2.1 Opdrachten en doelen

Gezond water is een onmisbaar onderdeel van een aantrekkelijke en productieve leefomgeving. Dit betekent bijvoorbeeld een veerkrachtige ecologie die bestand is tegen veranderingen in het klimaat. Het betekent ook water om in te zwemmen, op te varen, in te vissen of om vanaf de oever van te genieten. HHNK is verantwoordelijk voor het beheer van de waterkwaliteit (zie voor meer informatie het digitale KRW-magazine). Vanwege de toenemende complexiteit van de opgaven waar wij voor staan, kunnen we deze waterkwaliteit niet volledig zelf vanuit onze taken realiseren. Vanuit deze optiek werken we volgens drie sporen: zelfwerkzaamheid, samenwerking met anderen en (gedeeltelijke) uitvoering door anderen.

2.2 Voortgang programma

Vanuit het programmateam KRW sturen we vier inhoudelijke thema's aan: (1) Emissies, (2) Inrichting & Beheer, (3) Monitoring & Toetsing en (4) Instrumentarium & VTH. Ieder team voert de themagerichte maatregelen uit die zijn vastgesteld in het Maatregelenpakket Kaderrichtlijn Water 2022-2027 en het KRW Impulsprogramma 2024-2027.

Toelichting dashboard en voortgangscirkel
Op programmaniveau en per thema zijn de belangrijkste maatregelen uit het KRW-programma opgenomen in het dashboard. Dit betreft zowel de maatregelen uit het basisprogramma als uit het impulsprogramma. De maatregelen zijn weergegeven binnen de thema's die aansluiten bij de programmastructuur van de KRW.

Het dashboard bestaat nu uit vier kolommen. In kolom 1 staat de naam van de maatregel. Kolom 2 bevat een kleurcodering die aangeeft in hoeverre wordt verwacht dat de maatregel eind 2027 is gerealiseerd (de kleuren worden toegelicht in de legenda). Kolom 3 geeft de inschatting van het risico dat de maatregel eind 2027 niet wordt gerealiseerd. In de vierde kolom wordt een toelichting gegeven wanneer afwijkend wordt gerapporteerd of wanneer het risico hoog wordt ingeschat dat de maatregel niet volledig wordt uitgevoerd. De totale voortgang per thema wordt weergegeven in een cirkeldiagram.

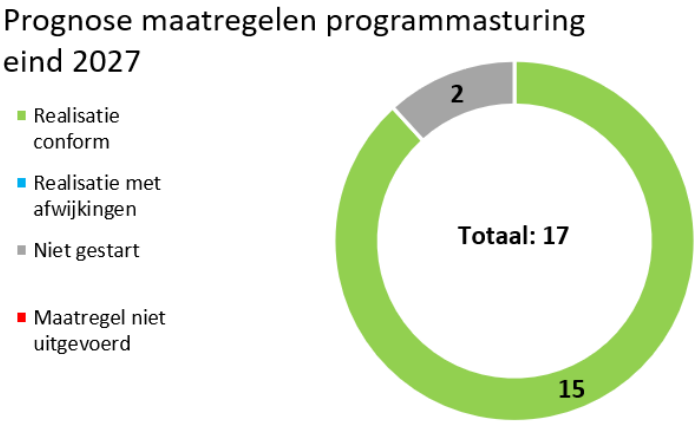
Legenda kleuren:

Groen:	De maatregel wordt gerealiseerd.
Blauw:	De maatregel wordt gerealiseerd met afwijkingen.
Rood:	De maatregel wordt niet uitgevoerd.
Grijs:	Er is op dit moment nog niet gestart met de realisatie van de maatregel.

2.2.1 Voortgang programmasturing

Dashboard maatregelen KRW 2022-2027	Realisatie eind 2027	Risico prognose 2027	Toelichting prognose
Top maatregelen programmasturing			
Verkennen mogelijkheden en onderbouwen noodzaak doelverlaging en uitzonderingsbepalingen		Laag	
Ontwikkelen communicatiestrategie KRW op basis van stakeholderanalyse en positionering KRW		Laag	
Ontwikkelen dashboard KRW		Laag	
Voorbereiden doelen & maatregelen SGBP4		Laag	

De programmasturing betreft het opdrachtgeverschap van de vier inhoudelijke thema's, programmacommunicatie, ontsluiten informatie, verantwoording en de verbinding met het landelijke KRW-circuit. Ten aanzien van dit laatste aspect dienen volgens de landelijke planning tot de zomer 2026 diverse ontwerp-producten te worden aangeleverd aan het Informatiehuis Water als input voor het landelijke Stroomgebiedsbeheersplan 4 (2028-2033) dat na vaststelling wordt doorgestuurd naar Brussel. Het afgelopen triaal heeft in het teken gestaan van de voorbereiding en/of oplevering van de volgende producten:

- Hernieuwde Doelafleiding (april)
- Bepalen toestand op basis van de toetsing 2026 (juni)
- Inzetten uitzonderingsbepalingen doelen 2027 (juli en september)
- Indienen ontwerp maatregelenpakket KRW 2028-2033 (juli)

In T3 2026 wordt het concept maatregelenpakket 2028-2033 waarin alles samenkomt voor vrijgave als input voor Stroomgebiedsbeheersplan 4 voorgelegd aan het D&H. Ook het CHI zal op dat moment over dit concept maatregelenpakket en de eigen maatregelen (die we niet opgeven aan Brussel) worden geïnformeerd en geconsulteerd. Het stroomgebiedsbeheersplan ligt in 2027 landelijk ter visie voor inspraak, daarna vindt de definitieve besluitvorming plaats over het maatregelenpakket 2028-2033 binnen onze organisatie.

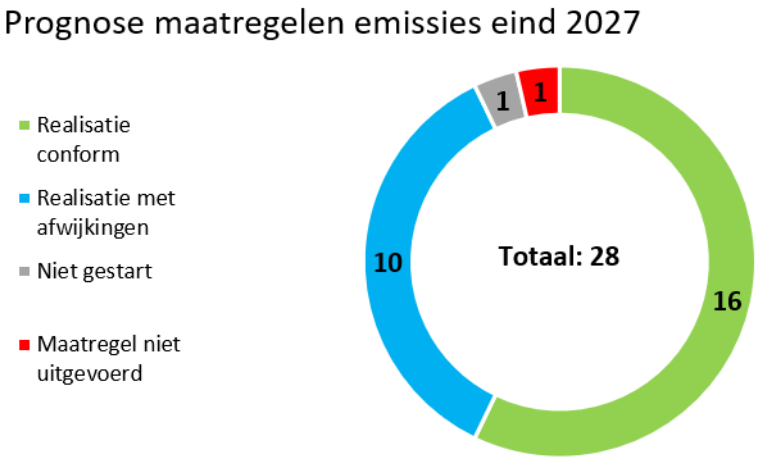
2.2.2 Emissies

Dashboard maatregelen KRW 2022-2027	Realisatie eind 2027	Risico prognose 2027	Toelichting prognose
Top maatregelen emissies			
Aanleg voorzieningen defosfatering, afhankelijk van haalbaarheidsonderzoek		Midden	Het onderzoek heeft voor nu nog niet tot een effectieve implementeerbare techniek geleid.
Verlagen nutriëntenbelasting RWZI Texel		Midden	
Onderzoek naar uitloging vuilstortplaatsen Westwoud en Texel, afhankelijk van onderzoek		Laag	
Drieban Gewasbeschermingsmiddelen		Laag	Gereed, proces is afgerond (cq. niet gestart vw bestuurlijke herprioritering ander gebied), vervanging door GP Zijpe.
Ontwikkelen dashboard gewasbeschermingsmiddelen		Laag	
Opstellen emissiebeheerplan aan de hand van inzichten probleemstoffen		Midden	
Actualiseren bronnenanalyse nutriënten HHNK (inclusief Arcadisboezemstudie)		Midden	De resultaten van de analyse eind maart 2026 opgeleverd (rapportage volgt). April resultaten toegelicht aan CHI door WEnR.
Gebiedsgerichte stimulering emissieberperking pachters		Midden	

Het ‘Perspectief Chemisch Doelbereik’ is inmiddels gereed en zal in september aan D&H worden voorgelegd. Met een groep interne experts gaan we nog een verdiepingsslag maken, om te kijken welke aanvullende maatregelen er uit voortkomen, ook met oog op de SGBP-planperiode 2028-2033.

De monitoring van de vuilstortlocaties wordt voortgezet in fase 2 voor 3 stortlocaties, voor een locatie loopt fase 2 al.

Het gebiedsproces Drieban is middels een bestuurlijk overleg gestopt. We gaan ons nu richten op de Zijpe. Binnen het gebiedsproces Grootslag heeft HHNK met een bestuurlijke steunverklaring recent toegezegd een monitoringsplan op te stellen voor de waterkwaliteit rondom de kassen. De resultaten van de bronnenanalyse zijn eind maart 2026 opgeleverd. De rapportage hierover volgt nog. In april zijn de resultaten toegelicht aan het CHI via een presentatie door WEnR. De restopgave wordt door WEnR in opdracht van het Rijk bepaald voor het 8e Nitraatactieprogramma m.b.v. de bronnenanalyse en nieuwe KRW-doelen. De resultaten worden na de zomer van 2026 verwacht.

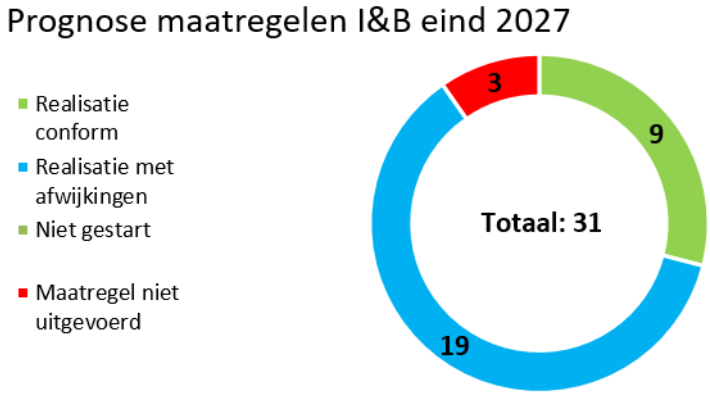

Een extern bureau heeft opdracht te kregen te onderzoek, in hoeverre ‘waterkwaliteitsbaggeren’ kan bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit t.a.v. nutriënten. In bijvoorbeeld meren en plassen hoeven we vanwege het leggerprofiel niet te baggeren, terwijl zich er veel slib ophoopt.

Voor de verkenning van de mogelijkheden om het zuiveringsrendement van onze RWZI’s te verhogen (vooruitlopend op de herziening Richtlijn Stedelijk Afvalwater) zijn zes zuiveringen met de grootste verbeteringskans geselecteerd voor nader onderzoek. Met behulp van modellering worden verbeterkansen in beeld gebracht, eerste resultaten worden in september verwacht.

2.2.3 Inrichting & Beheer

Dashboard maatregelen KRW 2022-2027	Realisatie eind 2027	Risico prognose 2027	Toelichting prognose
Top maatregelen Beheer & Inrichting			
Oplossen vismigratieknelpunten, totaal 15 stuks		Hoog	Niet duidelijk of alle knelpunten opgelost kunnen worden; alle belangen worden afgewogen.
Initieren en stimuleren de aanleg van natuurvriendelijke oevers (75 km)		Midden	Benoemd in 36 gebieden. Voortgang van de aanleg van oevers loopt; uitvoering is mede afhankelijk van derden.
Doorrekenen en implementatie 'Slim maaien'		Hoog	Doorrekening is vertraagd. Implementatie in eigen werk HHNK ligt achter ten opzichte van het aantal gebieden dat is doorgerekend.
Pilot Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder		Laag	
Oosterdel Broek op Langedijk		Hoog	Het ontwerp wordt aangepast; de mogelijkheid bestaat dat het plan voor eind 2027 niet volledig kan worden gerealiseerd.
Oosterzijpolder Heiloo		Midden	Gestart met uitwerking van aanpak. Uitvoering afhankelijk van capaciteit, middelen en bereidheid derden om mee te werken.
Verenigde polders Bergen		Midden	Gestart met uitvoering van maatregelen. Realisatie afhankelijk van capaciteit, middelen en bereidheid derden om mee te werken.
Weidse polders		Midden	Uitvoering afhankelijkheid van capaciteit, middelen en bereidheid derden om mee te werken.
Texel (Gemeenschappelijke Polders en Polders Waal en Burg en het Noorden)		Midden	Onderdelen zijn gestart. Uitvoering afhankelijkheid van capaciteit, middelen en bereidheid derden om mee te werken.
Oosterpolder Hoorn		Midden	Uitwerking gebiedsgerichte aanpak gestart. Uitvoering maatregelen is deels afhankelijk van samenwerking met derden.

Voor gemaal Krassekeet en gemaal Wijkermeer is opdracht verleend om de bestaande pompen te vervangen door visvriendelijke pompen. Daarnaast loopt de planvorming voor een vispassage naast gemaal Wijkermeer en de verkenning van twee vispassages bij gemaal Vier Noorder Koggen.

De gebiedsvisie voor de Weidse Polders is aan het begin van de zomer door de gemeenteraad van Bergen en door Gedeputeerde Staten van de provincie vastgesteld. HHNK is in afstemming met Natuurmonumenten gestart met een nadere verkenning voor één van de deelprojecten om waterkwaliteit en natuurwaarden te verbeteren.

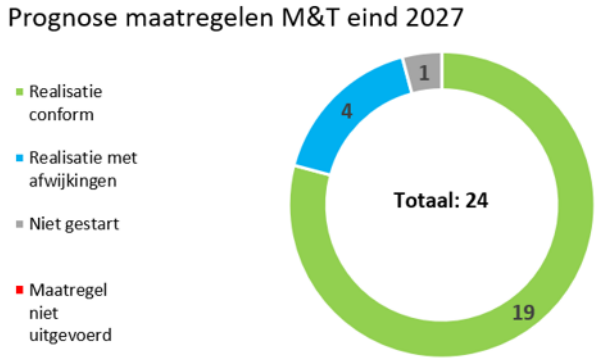
Voor de Verenigde Polders (gemeente Bergen) zijn de mogelijkheden in beeld gebracht om de inlaat van gebiedsvreemd water te beperken. Een aantal opties is direct en met geringe kosten toepasbaar. Daarnaast is er een overzicht gemaakt van aanvullende gebiedsgerichte maatregelen om de waterkwaliteit in dit gebied te verbeteren. HHNK gaat samen met gebiedspartijen aan de slag met de uitvoering. Daarbij houden we rekening met de benodigde inspanning en de verwachte impact. Deze aanpak passen we ook toe in andere prioritaire gebieden.

De verkenning van aanvullende maatregelen bij de waterlichamen is gestart. Voor de prioritaire gebieden is die verkenning in 2026 gereed.

2.2.4 Monitoring en Toetsing

Dashboard maatregelen KRW 2022-2027	Realisatie eind 2027	Risico prognose 2027	Toelichting prognose
Top maatregelen Monitoring & Toetsing			
Reguliere KRW Monitoring Chemie en Biologie		Laag	
Meenemen achtergrondbelasting metalen en ammonium in toetsing volgens nieuwe uitgangspunten		Laag	
Inzetten bredere biotamonitoring op 3 PAK's en enkele zware metalen (OM ipv TT)		Laag	
Ontwikkelen instrumentarium voor actuele data-analyse en signalering normoverschrijdingen		Hoog	Het hogere risico zit op beperkte personele capaciteit
Monitoring KRWstoffen 15 RWZI's		Laag	

De monitoring van de waterkwaliteit voor de KRW verloopt volgens planning. Het basismeetnet is operationeel en diverse meetnetten voor gewasbeschermingsmiddelen, microverontreinigingen, natuurvriendelijke oevers, zwemwater en KRW-probleemstoffen bij RWZI's zijn in uitvoering.

In 2025 is het meetnet voor microverontreinigingen uitgevoerd op geselecteerde RWZI's en oppervlaktewaterlocaties. Hiermee worden onder meer medicijnresten, zware metalen en andere microverontreinigingen gevolgd. De resultaten zijn in T2 gerapporteerd. In 2026 is de monitoring voortgezet om meer inzicht te krijgen in concentratieontwikkelingen en wordt onderzocht hoe meetfrequentie en datadekking kunnen worden vergroot.

Voor de KRW-monitoring van vis worden de komende maanden 14 waterlichamen bemonsterd, zodat de monitoringsfrequentie wordt verhoogd van eens per negen jaar naar eens per zes jaar, conform de KRW-eisen. Samen met het adviesbureau ATKB wordt gewerkt aan een meerjarenplanning om alle waterlichamen binnen SGBP4 tijdig te bemonsteren.

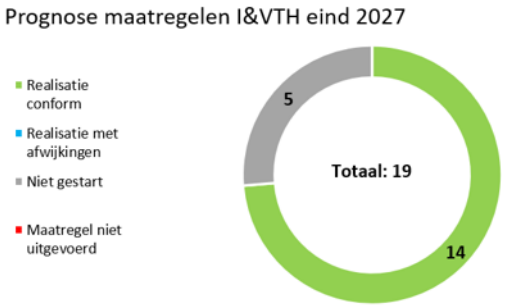
Daarnaast is verder gewerkt aan de jaarlijkse KRW-beoordelingen. Chemische meetgegevens worden vertaald naar een oordeel 'voldoet' of 'voldoet niet', terwijl biologische gegevens worden beoordeeld via de Ecologische Kwaliteitsratio (EKR). In T2 is gestart met een rapportage van deze resultaten en de daaruit voortvloeiende acties voor beleid, vergunningverlening en toezicht & handhaving.

In T2 is gewerkt aan een integrale rapportage van de monitoring van KRW-probleemstoffen op 15 RWZI-locaties. Deze moet leiden tot betere inzichten in de effecten van RWZI's op de waterkwaliteit. Komend najaar wordt aanvullend onderzoek gedaan naar de verspreiding van RWZI-effluent in het oppervlaktewater om de impact op het watersysteem beter te begrijpen.

2.2.5 Thema Instrumentarium & Vergunningen, Toezicht en Handhaving

Dashboard maatregelen KRW 2022-2027	Realisatie eind 2027	Risico prognose 2027	Toelichting prognose
Top maatregelen Instrumentarium & VTH			
Verkennen instrumentenkoffer gerelateerd aan de Omgevingswet		Laag	
Borging KRW-belangen in Waterschapsverordening periodiek checken/actualiseren		Laag	
Actueel maken en houden lozingsvergunningen nav KRW-probleemstoffen		Laag	

Voor de maatregel Verkenning VTH-Instrumentarium is op 17 juni een inloopsessie georganiseerd voor het bestuur. Hierbij zijn de verschillende instrumenten op het gebied van VTH besproken, die we naast de huidige maatregelen kunnen inzetten om de waterkwaliteit te verbeteren. Er volgt een notitie aan het bestuur waarin het juridisch instrumentarium en de actuele beleidsontwikkelingen nader uiteengezet worden.

Voor de maatregel Borging KRW belangen in de Waterschapsverordening, zijn de overleggen afgerond om de uitvraag in de markt op te stellen. Diverse externe partijen zijn benaderd met de vraag of zij de beleidsrijke thema's voor de Waterschapsverordening uit kunnen werken. De offertes worden eind juli verwacht. In augustus wordt een keuze gemaakt voor een partij.

Voor de maatregel met betrekking tot het updaten van de lozingsvergunningen, lopen er met meerdere bedrijven vooroverleggen. In september wordt er gestart met het actualiseren van de vergunningen.

Voor de invulling van de KRW-maatregel 'Gebiedsgerichte stimulering emissiebeperking pachters' wordt aangesloten bij het bestaande pachtbeleid van HHNK. Van de 357 pachtovereenkomsten betreft 78% een geliberaliseerde pachtvorm, waarin reeds specifieke voorwaarden zijn opgenomen ten aanzien van bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze voorwaarden zijn tot stand gekomen via een participatief traject waarbij ook ecologische expertise is betrokken. De reguliere pachtovereenkomsten (22%) betreffen voornamelijk oudere overeenkomsten op waterkeringen, die hoofdzakelijk als grasland worden gebruikt voor beweiding en hooiwinning. Hierdoor is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting in de praktijk beperkt. Daarnaast maken de fysieke kenmerken van veel waterkeringen, zoals steile taluds, het toepassen van bepaalde bemestings- en gewasbeschermingstechnieken veelal onmogelijk. Op basis van de huidige monitoringsgegevens is geen directe relatie vastgesteld tussen aangetroffen emissies in het watersysteem en het handelen van pachters op HHNK-gronden. Om de bewustwording over emissiebeperking verder te vergroten, wordt onderzocht hoe de verschillende typen pachtovereenkomsten kunnen worden benut om pachters gerichter te informeren over duurzaam grondgebruik en de ambities van HHNK. Hierbij wordt onder meer gedacht aan een algemene communicatie-uiting richting pachters waarin zorgvuldig gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen wordt gestimuleerd.

2.2.6 Landbouwportaal

Vanaf 1 mei 2026 is het Landbouwportaal Noord-Holland opengesteld voor subsidieaanvragen bij HHNK. Voor deze openstelling was een bedrag van € 1,9 miljoen beschikbaar. Binnen één week is voor circa € 1,8 miljoen aan subsidie aangevraagd. Vanwege de grote belangstelling en de onvoldoende beschikbare middelen om het loket langer open te houden voor subsidieaanvragen, is de openstelling na één week beëindigd om overschrijding van het subsidieplafond te voorkomen. In 2026 zijn 182 coaching gesprekken gevoerd. Om bij een volgende openstelling het loket langer open te kunnen houden en de continuïteit van het Landbouwportaal te waarborgen, evalueren de partners de huidige subsidieregeling. Daarbij wordt gekeken naar de huidige maatregelen en naar de mogelijke toevoeging van nieuwe maatregelen en thema's. De uitkomsten worden meegenomen bij de voorbereiding van een volgende openstelling in het eerste kwartaal van 2027.

2.2.7 Verbetering Natte Infrastructuur Noordkop

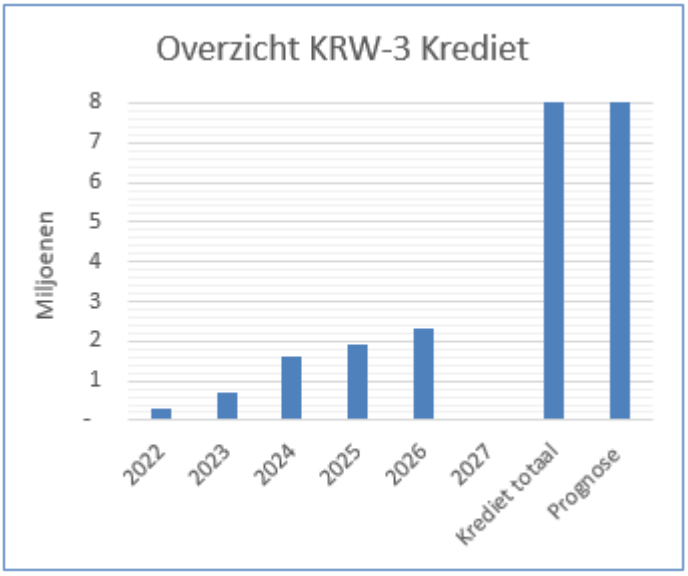
In het project Verbetering Natte infrastructuur Noordkop is gewerkt aan de uitwerking van het uitvoeringsontwerp van het gemaal Oostoever en is de realisatie van de paai- en opgroeiplaatsen door de aannemer afgerond en opgeleverd. In april is gestart met de uitvoering van de buitenwerkzaamheden voor de vispassage Stontelerkeersluis. De verdere invulling/ontwerp van de automatische gebiedsregeling loopt. Op het ontwerpbesluit voor de Natura 2000-activiteit voor gemaal Oostoever, inclusief vispassage, heeft MOB in juni 2026 een zienswijze ingediend. Deze is in juli 2026 door de Omgevingsdienst, in samenwerking met HHNK, beantwoord. De zienswijze heeft niet geleid tot wijzigingen van het besluit, waardoor begin augustus 2026 de definitieve beschikking kon worden verleend. Tevens is, conform de toezegging in het CHI-voorstel van 16 september 2025 (25.1036332), het definitieve wijzigingsverzoek bij het Waddenfonds ingediend. Hierin wordt verzocht om verlenging van de projecttermijn en een aanvullende financiële bijdrage, onder meer vanwege het afwijkende verloop van de aanbesteding van gemaal Oostoever, de bijbehorende vertraging in de uitvoering en de gevolgen daarvan voor de projectplanning en projectkosten.

2.3 Financiële prognose & risico's

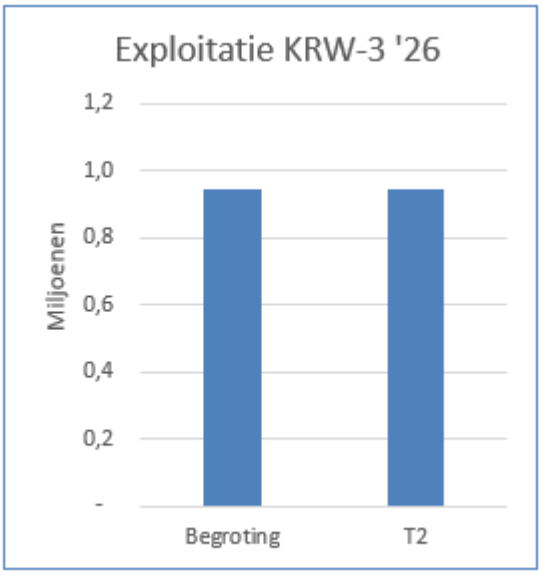
In dit onderdeel geven we het overzicht van de financiële gegevens van het KRW-3 programma, de verbetering Natte infrastructuur Noordkop en het landbouwportaal. Om een goed overzicht te geven zijn de gegevens verwerkt in grafieken. Per onderdeel is er een toelichting geschreven.

KRW-3 Programma

Voor het KRW-3 programma is een krediet van € 8 miljoen beschikbaar gesteld. Sinds 2022 is hiervan € 2,3 miljoen besteed. De verwachting blijft ongewijzigd dat het volledige krediet eind 2027 zal zijn benut. Dit betekent dat in het huidige en volgende jaar nog € 5,7 miljoen zal worden uitgegeven. Dit sluit aan bij de projectenplanning, aangezien de realisatiefasen van de projecten zijn voorzien in het tweede deel van 2026 en in 2027. Dit is een aandachtspunt voor het programma, aangezien de beschikbare tijdsbuffer binnen de projecten beperkt is en er daardoor weinig ruimte bestaat om eventuele vertragingen op te vangen. Er is voor het jaar 2026 een bedrag van € 0,95 miljoen opgenomen in de begroting voor het KRW programma. De prognose is dat de begroting volledig wordt gerealiseerd.

Graf 1. Overzicht investeringen KRW

Graf 2. Overzicht exploitatie KRW

Verbetering natte infrastructuur Noordkop

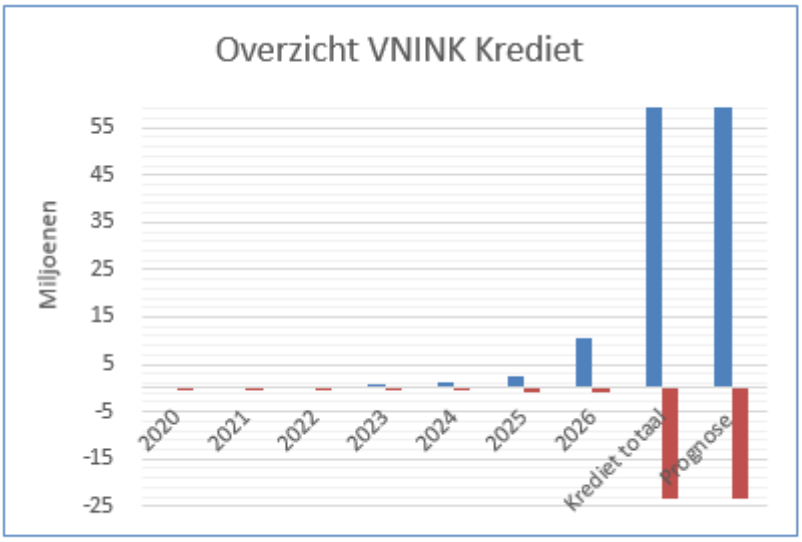
Voor de verbetering natte infrastuur Noordkop is er € 59,4 miljoen uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Naast de uitgaven zijn er ook inkomsten van € 23,3 miljoen. Sinds 2020 is er € 10,6 miljoen uitgegeven. Het grootste deel van het krediet wordt in de komende jaren uitgegeven (t/m 2029) t.b.v. gemaal Oostoever.

Voor de exploitatie is er voor dit jaar een bedrag opgenomen van € -180k. De verwachting is dat we uitkomen op € 250k. Dat heeft twee oorzaken:

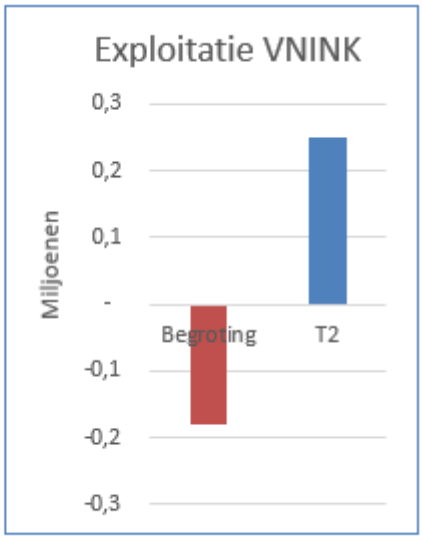
- In de begroting staat een bedrag van € 200k aan inkomsten. Deze inkomsten hangen samen met subsidie van het Waddenfonds voor interne uren van medewerkers die aan het project werken. Het budget voor gesubsidieerde uren is echter al volledig benut. Daardoor kan deze € 200k niet meer aan subsidie-inkomsten worden toegerekend, waardoor het in de exploitatie optisch lijkt

alsof er een tekort van € 200k ontstaat. Dit tekort is echter vooral administratief (op papier) en ontstaat door de begrotingsregels, niet doordat er daadwerkelijk extra geld nodig is voor het project.

- De premie voor de [1]CAR-verzekering is niet in de begroting opgenomen.

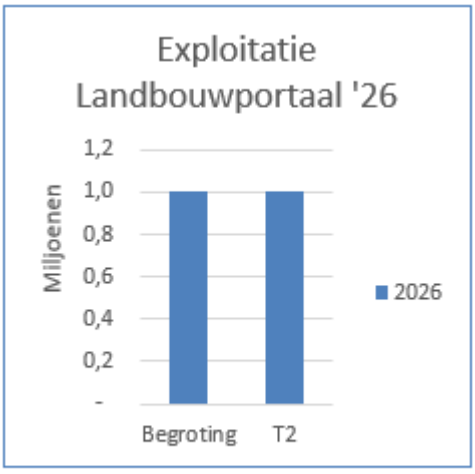
Graf. 3 Overzicht investering Noordkop

Graf. 4 Overzicht exploitatie Noordkop

Landbouwportaal

De subsidieregeling is in mei opengesteld en na een week alweer gesloten. De begroting van € 1 miljoen zal dit jaar volledig worden benut (zie grafiek 5).

Graf 5. Overzicht exploitatie landbouwportaal

[1] Construction Allrisk-verzekering

Risico's

Risicogebeurtenis	Risico-oorzaak	Risicogevolg
De vastgestelde maatregelenpakketten worden niet volledig gerealiseerd waardoor we onze verantwoordelijkheid niet maximaal hebben ingezet in het werken aan de KRW-doelen.	Onvoldoende beschikbare capaciteit voor de realisatie van de vastgestelde (impuls)maatregelenpakket KRW door vacatures. Samenwerking met derden komt onvoldoende van de grond.	Financiële gevolgen: EU kan boetes opleggen of subsidie onthouden. Het Rijk en vervolgens de provincie kan een deel van de boete toebedelen aan het waterschap. Juridische gevolgen: HHNK wordt door haar omgeving gevraagd de regels aan te scherpen via de Waterschapsverordening of lozingsvergunningen. Indien HHNK dit niet opvolgt wordt dit mogelijk via de rechter afgedwongen. Imagoschade: er kan een beeld ontstaan dat HHNK zich onvoldoende inspant om de KRW-doelen te behalen. De samenwerking met de omgeving kan geschaad worden.

2.4 Belangrijkste gebeurtenissen en communicatie

Interne nieuwsbrief KRW
De afgelopen periode zijn er twee interne KRW-nieuwsbrieven verschenen; in april en in juni. De nieuwsbrieven zijn via iBabs aan het algemeen en dagelijks bestuur verzonden. Ook zijn de nieuwsbrieven met de medewerkers van HHNK gedeeld via intranet.

Journalistencollege KRW
Op donderdag 28 mei 2026 organiseerde cluster Communicatie samen met het KRW-team een KRW-college en veldbezoek speciaal voor journalisten. Dit was een besloten bijeenkomst met als doel de journalisten op vlieghoogte te brengen rondom het thema waterkwaliteit en de KRW. Uiteindelijk waren er zes journalisten van diverse media, zowel reguliere media als agrarische vakbladen en Waterforum. Een klein aantal, maar wel precies de diverse achtergronden en doelgroepen die veel lezen en zien over de KRW. De reacties nadien waren positief. Zo werden we onder andere geprezen door Waterforum: "Wat een goed verhaal, dat heb ik nog niet eerder gezien bij andere waterschappen." Een mooie bijkomstigheid is dat, hoewel dat niet het hoofddoel was, deze informatieve ochtend resulteert in meerdere artikelen in diverse media.

Publiciteit campagne middelengebruik huisdier en tuin
Eind april 2026 is er vanuit de KRW-pilot Uitgeester en Heemskerkerbroek in de gemeenten Heemskerk en Uitgeest de campagne gestart "Verzorg je huisdier/je tuin én bescherm de natuur". Het doel van de campagne is om inwoners bewuster te maken van hoe zij middelen toepassen op hun hond of kat en hoe zij middelen gebruiken in de tuin. Het Noordhollands Dagblad (NHD) heeft n.a.v. ons persbericht een interview aangevraagd met de portefeuillehouder Jos Beemsterboer. Dat resulteerde op 7 juli 2026 in een paginagroot artikel in alle regionale edities van het NHD.

Programma Ruimtelijke Adaptatie (RA)

3.1 Opdrachten en doelen

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA, 2017) pleiten gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk voor een snelle en intensieve aanpak om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten. In 2050 moet de ruimte in ons land zodanig zijn ingericht dat we voorbereid zijn op extreme regenval, langdurige droogte, hittegolven en overstromingsrisico's.
De organisatie en uitvoering hiervan loopt via 45 DPRA-werkregio's. Deze werkregio's staan onder leiding van bestuursvoorzitters en worden aangestuurd door de Stuurgroep Ruimtelijke Adaptatie. HHNK neemt deel in de Stuurgroep en vervult voor de Werkregio Noorderkwartier de rol van voorzitter en secretaris. Ook nemen we deel in de Werkregio Amsterdam.

Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie – Samenwerking Noorderkwartier
HHNK is voorzitter van de DPRA-werkregio Noorderkwartier en geeft samen met gemeenten, de provincie Noord-Holland en drinkwaterbedrijf PWN invulling aan de gezamenlijke opgaven voor ruimtelijke adaptatie. Binnen deze samenwerking is HHNK o.a. de penvoerder voor de regionale uitvoering van de Rijks Impulsregeling. De Impulsregeling heeft tot doel adaptatiemaatregelen versneld uit te voeren, al geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen of nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken. De regeling loopt t/m 2027.

Visie op ruimtelijke adaptatie - HHNK
Naast de landelijke en regionale samenwerking heeft HHNK haar eigen visie en beleid op het gebied van ruimtelijke adaptatie. In de visie op ruimtelijke adaptatie 'Samen naar een klimaatbestendige toekomst' (22.0240182) heeft HHNK haar ambities vastgelegd en kaders geschetst voor de samenwerking met haar omgeving. Het algemeen bestuur heeft een programmabudget beschikbaar gesteld om hier van 2022 t/m 2026 invulling aan te kunnen geven (21.330022). In juni 2026 heeft het algemeen bestuur besloten ook een opvolgende programmaperiode uit te voeren van 2027 t/m 2033 (26.0131554).

3.2 Voortgang programma

Subsidieregeling Klimaat Actief Noorderkwartier (KAN)
De regeling Klimaat Actief Noorderkwartier (KAN) is een subsidieregeling van HHNK. Het doel van de regeling is om projecten te stimuleren die de leefomgeving klimaatbestendiger maken. Gemeenten konden in 2022, 2023 en 2024 subsidie aanvragen voor ruimtelijke adaptatieprojecten die bijdragen aan een klimaatbestendiger Noorderkwartier. In totaal zijn er 26 projecten beschikt, waarvan er inmiddels 11 zijn vastgesteld. In het tweede kwartaal van 2026 zijn er geen projecten vastgesteld.

Onderstaande projecten worden naar verwachting later dit jaar vastgesteld.

1. Heiloo - Herinrichting Oosterzijweg
2. Medemblik - Herinrichting Ganker Nibbixwoud
3. Uitgeest - Herinrichting de Koog fase 2

4. Purmerend - Overwhere Zuid Deelplan A6-2
5. Medemblik - Herinrichting Molenbuurt Sijberkarspel

De vaststelling van het project 'Blauwgroene maatregelen Holle Beeck' van gemeente Heemskerk stond ook gepland in 2026 maar loopt uit, waardoor de vaststelling naar verwachting in 2027 plaatsvindt. Daarnaast heeft de gemeente Alkmaar verzocht om intrekking van de subsidiebeschikking van €100.000,- voor de aanleg van een waterbergende laag en drainage bij de "Herinrichting Breedstraat - Vlaanderhof – Schoutenstraat".

Voortgang DPRA - cyclus 2
De provincie Noord-Holland, gemeenten, drinkwaterbedrijf PWN en HHNK werken samen aan de tweede cyclus van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Dit doen we door het uitvoeren van klimaatstresstesten en risicodialogen die leiden tot Regionale uitvoeringsagenda's. In de agenda's leggen de deelregio's Westfriesland, Zaanstreek Waterland, Noord-Kennemerland en de Noordkop vast welke maatregelen zij de komende jaren willen treffen om de gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te beperken. HHNK vervult als voorzitter van de werkregio hierbij de rol van opdrachtgever, namens de samenwerkingspartners.

Na het opleveren van de uitvoeringsagenda's door de regio's Noord-Kennemerland en Westfriesland in het eerste triaal van 2026 zijn ook de deelregio's Zaanstreek-Waterland en de Noordkop verder gekomen in de afronding van hun regionale uitvoeringsagenda's. Hoewel afronding in het tweede triaal niet is gelukt zijn de conceptagenda's momenteel al ver uitgewerkt op basis van de gevoerde risicodialogen en de opgehaalde inbreng vanuit de verschillende overheden, maatschappelijke organisaties en andere gebiedspartners. Beide uitvoeringsagenda's worden naar verwachting in Q3 2026 opgeleverd.

Ook de werkregio Amsterdam is bezig met de tweede DPRA-cyclus en is gestart met de risicodialogen. HHNK is als deelnemer onderdeel van deze werkregio.

3.3 Belangrijke gebeurtenissen en communicatie 2e triaal 2026

Voorbereiding op nieuwe programmaperiode
In het tweede triaal van 2026 is het programmaplan Ruimtelijke Adaptatie 2027 – 2033 vastgesteld door het algemeen bestuur (26.0001350). Er is vanaf 2027 € 1,25 miljoen per jaar vrijgemaakt waarvan € 1,0 miljoen euro voor het versneld aanpakken van knelpuntgebieden op het gebied van wateroverlast in het stedelijk gebied. De tweede helft van 2026 staat voor het programma Ruimtelijke Adaptatie dan ook in het teken van het afsluiten van de huidige programmaperiode en het opstarten van de nieuwe periode. De verschillende pijlers uit het nieuwe programmaplan worden uitgewerkt en bemenst terwijl lopende processen worden afgerond en geëvalueerd.

Afbeelding Programmaplan Ruimtelijke Adaptatie – 2027 –2033 – zie ook: https://www.hhnk.nl/programma-ruimtelijke-adaptatie-2027-2033-vastgesteld

Klimaat Actief Noorderkwartier - 2
In het tweede triaal van 2026 zijn we gestart met de voorbereiding van een nieuwe subsidieregeling gericht op het tegengaan van wateroverlast, de Klimaat Actief Noorderkwartier 2 (KAN-2). De KAN-2 is de opvolger van de subsidieregeling Klimaat Actief Noorderkwartier (KAN) en richt zich op maatregelen die bijdragen aan het beperken van wateroverlast op knelpuntlocaties in de bebouwde omgeving van het Noorderkwartier.

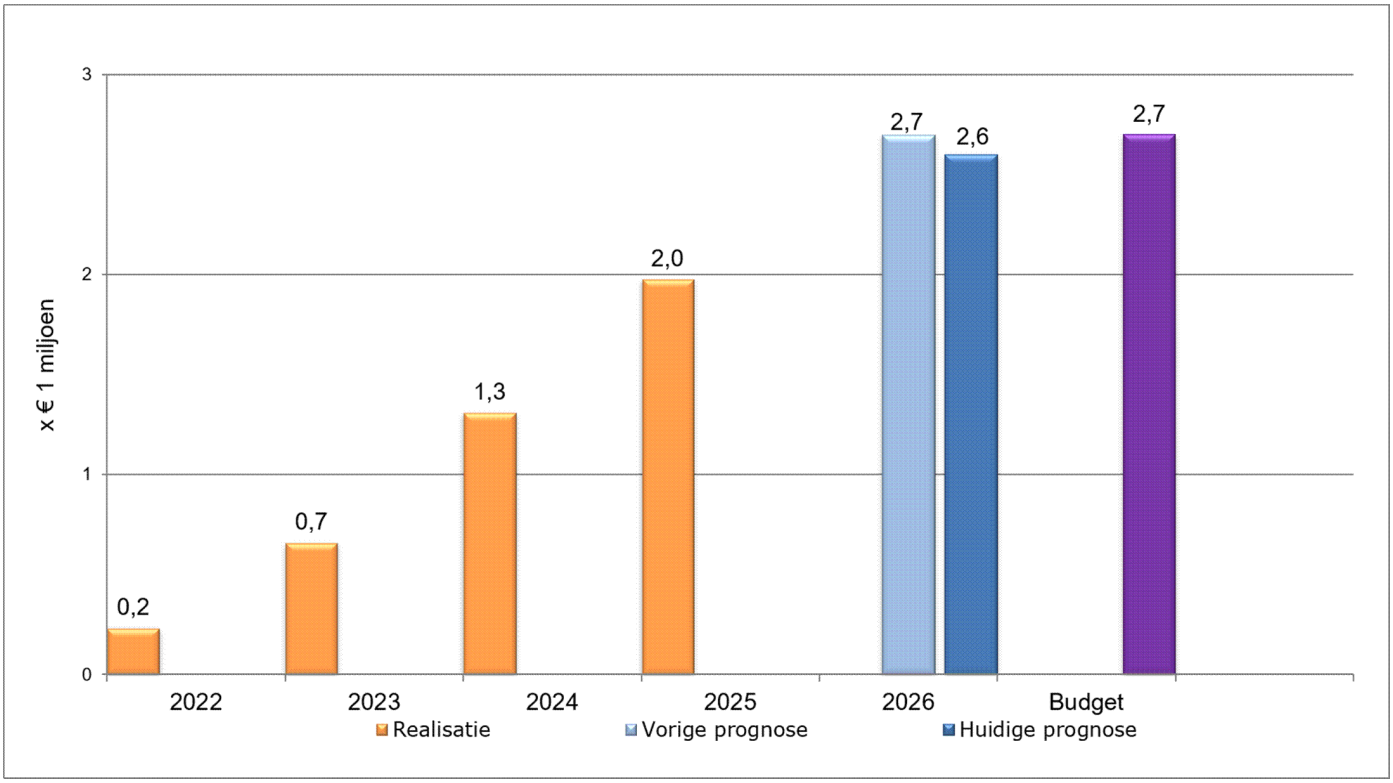
Bij de ontwikkeling van de nieuwe regeling benutten we ervaringen uit de huidige KAN-regeling, waarvoor in totaal 26 projecten zijn beschikt. Gemeenten hebben daarnaast in deze periode actief input geleverd voor de uitwerking van de nieuwe regeling, zodat deze zal aansluiten bij de regionale opgaven en de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Door aan te sluiten bij gemeentelijke projecten kunnen wateropgaven van HHNK in een vroeg stadium worden meegenomen in gebiedsontwikkelingen en herinrichtingen. Momenteel werken we de subsidieregels, voorwaarden en uitvoeringsafspraken verder uit. Hierbij kijken we ook naar meekoppelkansen voor andere klimaatadaptatiethema's, zoals droogte en hitte. Openstelling van de regeling vindt na de vaststelling door het dagelijks bestuur plaats in het eerste kwartaal van 2027.

Webinar – "Hoe begeleid ik mijn toekomstige collega"
Ieder jaar organiseren we enkele webinars vanuit het netwerk 'Samen Blauw Groen'. Op 20 juni 2026 vond het webinar "Hoe begeleid ik mijn toekomstige collega" plaats. Tijdens dit webinar was het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Blauw Groen (CIV BG) te gast, een samenwerkingsverband in het Noorderkwartier dat onderwijs, bedrijfsleven en overheid verbindt om te werken aan vraagstukken over

water, klimaat, techniek en de leefomgeving. CIV BG richt zich ook op het aantrekken van vakmensen voor de blauwe en groene sector en helpt organisaties daarbij. In dit webinar werd door CIV Blauw Groen en een docent van VONK toegelicht hoe je een MBO-stagiair die een groenblauwe opleiding volgt goed kan begeleiden en ondersteunen. Ook het E-magazine 'Samen Blauw Groen' is in juni weer uitgebracht.

3.4 Prognose & financiën

De begroting voor het programma ruimtelijke adaptatie voor 2026 is € 681.000. De prognose voor uitgaven in 2026 is in de T2 bijgesteld naar € 581.000. Deze bestaat uit € 497.000 KAN-subsidiegelden en € 144.000 programmabudget, waarbij € 60.000 uit de reservebudgetoverheveling benodigd is om het verschil te overbruggen. De prognose is bijgesteld omdat een bedrag van €100.000 vrijvalt uit de reserve doordat een KAN-project in de gemeente Alkmaar in 2027 vervalt. Alkmaar heeft deze beschikking laten intrekken. Omdat wij dit nu al weten, hebben we ervoor gekozen dit bedrag dit jaar al vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat 2026.

Figuur 4.1: Huidige prognose cumulatieve uitgaven -/- inkomsten.

Programma Zoetwaterbeschikbaarheid (ZWB)

4.1 Opdracht en doelen

Na een serie zeer droge jaren heeft het algemeen bestuur verzocht meer gestructureerd en geprogrammeerd te werken aan zoetwaterbeschikbaarheid. Hiertoe is het Programmaplan zoetwaterbeschikbaarheid (25.0402889) uitgewerkt. Dit programmaplan is in december 2025 vastgesteld (25.0393910). Met de vaststelling van dit programmaplan is de ambitie en doelstelling voor zoetwaterbeschikbaarheid bepaald en de inzet voor de eerste fase tot 2030.

Het programma zoetwaterbeschikbaarheid is gebaseerd op vier hoofdthema's: (1) Vraag- en aanbod zoetwater, (2) Verzilting, (3) Grondwater en (4) Veenweidegebieden. Naast specifieke inzet op deze thema's vindt overkoepelende inzet plaats zoals het initiëren van samenwerkingen, lobby, communicatie, participatie en doorontwikkeling van prognoses.

De eerste fase van het programma is enerzijds gericht op kennis- en dataopbouw en anderzijds op bewustwording, kennisuitwisseling en stimulering van zoetwatermaatregelen door derden. Inzet is op basis van de resultaten van fase 1 te komen tot een uitvoeringsprogramma met concrete en gedragen maatregelen om de balans in de vraag naar en het aanbod van zoetwater in stand te houden en/of te verbeteren.

Verwachting is dat we in de toekomst vaker te maken gaan krijgen met langere perioden van droogte. Het IJsselmeergebied is een belangrijke bron voor zoetwater voor Hollands Noorderkwartier en biedt ook de meeste potentie om zoetwater te bufferen. De huidige buffer in het IJsselmeergebied is echter onvoldoende voor de toenemende regionale watervraag. Naast inzet om deze buffer te vergroten, is daarom ook regionale inzet nodig. Grootschalig bufferen in Hollands Noorderkwartier is lastig zonder de risico's op wateroverlast navenant te vergroten. Regionaal wordt daarom vooral ingezet op optimalisaties van het bestaande watersysteem, waterbesparing en het bevorderen van weerbaarheid. Ambitie is de kans op watertekorten niet te laten toenemen. Dat wil niet zeggen dat er nooit meer watertekorten zullen zijn. Doelstelling is, dat als er toch perioden van watertekort ontstaan, partijen hierop voorbereid zijn en Hollands Noorderkwartier in 2050 weerbaar is tegen watertekort.

4.2 Voortgang programma

4.2.1 Voortgang programmasturing en overkoepelende thema's

Deze T2 rapportage betreft de eerste rapportage van de voortgang van het nieuwe programma zoetwaterbeschikbaarheid. Na de formele start in T1, is de uitvoering van het programma in T2 goed op stoom gekomen. Het merendeel van de in 2026 beoogde activiteiten ligt vooralsnog op schema. Alleen de uitwerking van het thema zoetwater in het Landbouwportaal 2.0 vergt meer tijd.

Participatie
HHNK kan de opgave voor zoetwaterbeschikbaarheid niet alleen realiseren. Samenwerking en medewerking van andere partijen is nodig. In navolging van het in T1 uitgewerkte en vastgestelde Plan

van Aanpak voor participatie, is in T2 gestart met de uitvoering van het participatietraject. Doel van participatie is om samen met stakeholders Hollands Noorderkwartier weerbaar te maken tegen perioden van watertekort. Subdoelen zijn:

- kennisuitwisseling
- het vergroten van de bewustwording
- activeren en
- samen maatregelen ontwikkelen.

Het gewenste resultaat van het participatietraject is een afgestemd en gedragen uitvoeringsprogramma met concrete maatregelen, waarin de inbreng van belanghebbenden is meegewogen.

Het participatieproces bestaat uit vier fasen:

1. Fase 0 - gezamenlijk met stakeholders vormgegeven van Fase 1.
2. Fase 1 – in samenspraak uitwerken van maatregelen die positief bijdragen aan zoetwaterbeschikbaarheid.
3. Fase 2 – bepalen welke maatregelen wenselijk, uitvoerbaar en meest effectief zijn
4. Fase 3 worden deze maatregelen vastgelegd in een herijkt programma zoetwaterbeschikbaarheid.

In T2 is Fase 0 gestart. Er is contact gelegd met medeoverheden (Provincie Noord-Holland, PWN en gemeenten) en de eerste werksessie heeft plaatsgevonden. Na de serie werksessies met medeoverheden wordt het gesprek vervolgd met belangrijke gebruikersgroepen.

4.2.2 Voortgang Thema Watervraag en aanbod

Binnen dit thema is samenwerking met het Rijk en partners in de regio een belangrijk speerpunt, gezien onze afhankelijkheid van het hoofdwatersysteem voor wateraanvoer en waterbuffering. Daarom zijn we zowel ambtelijk als bestuurlijk aangesloten bij de relevante Deltaprogramma's. In T2 is de herijking van de voorkeursstrategie en deltabeslissing van de Deltaprogramma’s IJsselmeergebied en Zoetwater inhoudelijk afgerond. De betrokken bestuurders hebben vervolgens ingestemd met de voorgestelde herijking, waaronder de keuzes rondom het toekomstige peilbeheer van het IJsselmeer en de stapsgewijze vergroting van de zoetwaterbuffer. De formele vaststelling en publicatie volgt op Prinsjesdag 2026 in het Deltaprogramma 2027. De herijking bevestigt het belang van een robuuste zoetwaterbeschikbaarheid voor Noord-Nederland en sluit goed aan bij de ambities uit het Programmaplan Zoetwaterbeschikbaarheid van HHNK.

Inhoudelijk is van belang dat het huidige beleidsmatige winterpeil van het IJsselmeer wordt gehandhaafd. Tegelijkertijd moet rekening worden gehouden met een stijging van circa 30 cm van het gemiddeld winterpeil, vanwege toenemende onzekerheden. Voor het zomerhalfjaar wordt in drie stappen toegewerkt naar een grotere zoetwaterbuffer, waarbij door situationeel sturen in het hoofdwatersysteem meer water richting het IJsselmeer wordt geleid. Daarnaast werken de partners binnen de zoetwaterregio Noord Nederland aan een regionale strategie en maatregelenpakket (regionaal bod) als basis voor de bestuursovereenkomst 2028-2033 van het Deltaprogramma Zoetwater.

Belangrijk aandachtspunt blijft het actief volgen en beïnvloeden van de verdere uitwerking van de herijking, maar ook andere beleidsdocumenten van medeoverheden (zoals het Nationaal Water

Programma, Omgevingsvisie Noord-Holland 2050 en het Regionaal Water en Bodem Programma PNH), vanwege de grote betekenis voor de toekomstige zoetwateraanvoer naar ons beheergebied.

4.2.3 Voortgang Thema Verzilting

Onderzoek verzilting Polder Assendelft
Voor polder Assendelft loopt een onderzoek- en leertraject met LTO en gebiedspartners naar verzilting van grond- en oppervlaktewater. Het betreft een gezamenlijke onderzoek volgens het principe van 'joint fact finding'. Aanleiding is de door LTO geuite zorg over de oplopende verzilting in het gebied. Doel is om beter onderbouwd inzicht te krijgen in trends, oorzaken en mogelijke handelingsperspectieven. Het onderzoek is uitdagend vanwege de complexiteit van de relatie tussen verzilting, kwel en wateraanvoer. In T2 zijn beschikbare gegevens geanalyseerd, is lokale kennis verzameld, zijn hypotheses opgesteld en aanvullende metingen uitgevoerd. Eind juli hebben de onderzoekers de eerste resultaten gedeeld met HHNK en LTO. Volgende stap is het formuleren van conclusies, het in beeld brengen van mogelijke handelingsperspectieven en beoordeling van de technische en financiële haalbaarheid.

Project FreshEM
Vanuit het landelijk Deltaprogramma Zoetwater wordt het project FreshEM uitgevoerd in de kustprovincies van Nederland. Gezamenlijk met Provincie en PWN is HHNK opdrachtgever voor de uitvoering in Noord-Holland. Doel van het project FreshEM is te komen tot een 3D beeld van de zoutgehalten in de ondergrond. Hiertoe zijn in 2025 helikoptervluchten uitgevoerd om EGV-metingen te doen. De verzamelde data wordt nu verwerkt, geanalyseerd en waar nodig aangevuld. In T3 zullen de voorlopige resultaten worden besproken. Verwachting is dat de definitieve resultaten in T1 2027 worden opgeleverd.

EGV-meetnet
In 2024 is in het beheergebied een EGV-meetnet uitgerold. Het betreft 31 meetpunten in het boezemsysteem waarmee op drie dieptes continue metingen van de EGV-waarden plaatsvinden. Doel van dit meetnet is inzicht te krijgen in de oorzaak en ontwikkeling van verzilting via het oppervlaktewater. De data wordt ontsloten via de website van HHNK. Een doorontwikkeling van het meetnet blijkt nodig. Zowel de techniek als het proces van datavalidatie vergt aandacht voor de continuïteit. In T2 is daar veel werk voor verzet, maar dit zal de komende tijd nog een vervolg moeten krijgen.

4.2.4 Voortgang Thema Grondwater

Pilotproject Heemskerk
Zoete grondwatervoorraden staan onder steeds meer belangstelling van het Rijk. De komende jaren worden wetswijzigingen doorgevoerd met instructieregels voor waterschappen en provincies om uitputting van de zoete grondwatervoorraden te voorkomen. In Heemskerk wordt met een pilotproject gewerkt aan een grondwatermodel om met meer inzicht in de dynamiek in het grondwater de vraag af te stemmen op het aanbod. Er is gekozen voor Heemskerkerduin omdat hier verreweg de meeste grondwaterwinningen plaatsvinden en er signalen zijn dat het grondwater verzilt. Inzet is met het onderzoek meer inzicht te verkrijgen in de oorzaak van de verzilting. Het pilotproject dient om een methodiek te ontwikkelen die ook toepasbaar is in andere gebieden met een zoete grondwatervoorraad

(de duinen inclusief de binnenduinrand en strandwallen, de Hoge Berg op Texel, Wieringen en West-Friesland).

In 2025 is het onderzoek gestart en zijn kennishiaten geïdentificeerd. In T2 is fase 2 uitgewerkt en opgestart. Deze fase bestaat uit het invullen van de in fase 1 geïdentificeerde kennishiaten. Er is afstemming geweest met PWN en provincie Noord-Holland over samenwerking en het delen van beschikbare meetgegevens. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor uitbreiding van het grondwatermeetnet met peilbuizen. Met de extra data kan een verbeterd grondwatermodel worden opgebouwd.

Aandachtspunt voor het pilotproject in Heemskerk is de inregeling van het databeheer. Daarnaast wordt het grondwatermodel het gereedschap voor vergunningverleners om te bepalen of onttrekkingen niet tot uitputting of verzilting van de zoete grondwatervoorraad leiden. Dit vraagt nog training en kennisopbouw en het duidelijk beleggen van verantwoordelijkheden.

In T3 wordt verder gewerkt aan het optimaliseren van het grondwatermeetnet door het plaatsen van extra peilbuizen, het op peil brengen van het kennisniveau voor het opbouwen van het grondwatermodel en databeheer. Verwachting is dat de eerste versie van het grondwatermodel medio 2027 gereed is.

Ondergrondse opslag zoetwater
Door langere perioden van droogte neemt de behoefte aan een eigen zoetwatervoorziening verder toe. Bij de lopende pilotprojecten wordt de waterkwaliteit gemonitord. Zo nodig worden aanvullende maatregelen getroffen. De samenwerking met de initiatiefnemers van de pilotprojecten verloopt goed. De agrarische sector loopt steeds meer warm voor de ondergrondse opslag van zoetwater. Er is behoefte aan kennisdeling en daartoe zijn in T2 twee minisymposia voor de ondergrondse opslag van zoetwater georganiseerd waarbij door HHNK inhoudelijke inbreng is geleverd.

Het knelpunt voor de ondergrondse opslag is de kwaliteit van het opgevangen zoetwater. Het betreft vaak water uit drainagebuizen. Het diffuse voorkomen van PFAS in het oppervlaktewater waaruit eerder beregend is en het gebruik van PFAS-gewasbeschermingsmiddelen levert beperkingen op voor initiatieven voor ondergrondse opslag omdat niet afbreekbare stoffen in het water aanwezig zijn en een afwegingskader met normen ontbreken.

Door de toegenomen interesse en een landelijke stijging in het aantal initiatieven is er vanuit andere overheden steeds meer aandacht voor ondergrondse opslag. Recent is door de STOWA geconstateerd dat de wet- en regelgeving ontoereikend is en is een oproep aan het Rijk gedaan om een afwegingskader en met normen te komen. Het Rijk is hier nog niet mee aan de slag gegaan. In de Provincie Zuid-Holland en bij een aantal inliggende waterschappen is al meer nagedacht over een afwegingskader voor met name PFAS. De komende tijd wordt de verbinding gezocht met de Provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse waterschappen om van hun ervaringen te leren. Mocht het Rijk starten met het opzetten van een afwegingskader en het afleiden van normen dan is het wenselijk dat HHNK hierbij aanhaakt.

4.2.5 Voortgang Thema Veenweidegebieden

In T2 hebben zich diverse beleidsontwikkelingen voorgedaan in het veenweidegebied. De provincie Noord-Holland werkt aan een nieuwe Omgevingsvisie, waarin strategieën voor de Noord-Hollandse veenlandschappen worden opgenomen. Deze strategieën worden vervolgens in het Regionaal Water- en Bodemprogramma vertaald naar gebiedsgerichte maatregelen. Vanuit het programma ZWB wordt actief inbreng geleverd in deze processen. HHNK vraagt aandacht voor een integrale afweging, waarbij naast de belangen van de veenweidegebieden ook die van andere zoetwatergebruikers worden meegenomen.

Handelingskader door derden geïnitieerde vernattingsmaatregelen
In T2 is de *Handreiking Uitvoering Vernatting Westelijke Veenweiden* opgeleverd. Deze handreiking, opgesteld door de drie provincies en acht waterschappen in het westelijke veenweidegebied, bevat vuistregels die initiatiefnemers op de korte termijn ondersteunen bij het ontwikkelen van vernattingsmaatregelen. De handreiking moet zorgen voor een meer uniforme beoordeling van vernattingsinitiatieven van verschillende overheden. In T3 wordt gewerkt aan de vertaling van de generieke vuistregels naar gebied specifieke toepasbare richtlijnen voor het beheergebied van HHNK. Het aantal vergunningsaanvragen voor de aanleg van waterinfiltratiesystemen van derden neemt toe. Hierbij worden de voorwaarden uit de tijdelijke werkwijze voor waterinfiltratiesystemen toegepast. Een belangrijk aandachtspunt bij de beoordeling is de impact op de waterkwaliteit, zoetwaterbeschikbaarheid en wateroverlast.

Aansluiting bij Klimaatslim Boeren Groene Hart
In T2 heeft HHNK haar steun uitgesproken voor de uitvoeringscoalitie Klimaatslim Boeren Groene Hart. Aanleiding is de keuze van de provincie Noord-Holland om dit initiatief binnen het Programma Landelijk Gebied (PLG) te positioneren als alternatief voor gebiedsprocessen in het veenweidegebied buiten de Natura 2000-gebieden. Met de uitbreiding van het initiatief naar Laag-Holland en de aansluiting van zowel de provincie Noord-Holland als het agrarisch collectief Water, Land & Dijken, krijgt de samenwerking een bredere regionale basis. Klimaatslim Boeren Groene Hart ondersteunt agrariërs bij de ontwikkeling en uitvoering van maatregelen gericht op het beperken van bodemdaling en CO_2-uitstoot en het versterken van waterkwaliteit, waterbeheer en biodiversiteit. HHNK draagt hieraan bij vanuit haar rol als kennispartner door inzicht te bieden in de effecten van maatregelen op het watersysteem en door mee te denken over kansen en aandachtspunten voor de uitvoering. Daarnaast biedt deelname toegang tot een lerend netwerk waarin praktijkervaringen en kennis uit het gehele Groene Hart worden gedeeld. De bijbehorende subsidieregeling Klimaatslim Boeren Groene Hart wordt volledig gefinancierd vanuit provinciale middelen. Hiermee worden individuele agrariërs en agrarische collectieven ondersteund bij de ontwikkeling en uitvoering van praktijkrijpe maatregelen en pilots in het veenweidegebied.

4.3 Financiële prognose & risico's

Exploitatie
Er is voor het jaar 2026 een bedrag van € 1,094 miljoen opgenomen in de begroting. Prognose is dat hiervan ongeveer € 0,6 miljoen in 2026 zal worden gerealiseerd en € 0,4 miljoen zal doorschuiven naar 2027. De naar 2027 doorgeschoven post betreft het budget voor subsidiering van het treffen van zoetwatermaatregelen door derden via het Landbouwportaal. Zoetwatermaatregelen maken al een aantal jaren onderdeel uit van het Landbouwportaal. Deze maatregelen moeten in lijn met de hernieuwde opzet

van het portaal en op basis van het vastgestelde programmaplan zoetwaterbeschikbaarheid worden herijkt. In T2 is vastgesteld dat hiervoor aanpassing van de subsidieverordening nodig is. Dit vergt tijd en bestuurlijke besluitvorming. In lijn met de bredere inzet van het Landbouwportaal 2.0 wordt nu gestuurd op hernieuwde openstelling van het thema zoetwater in T1 2027. De voor 2026 beschikbare middelen voor het thema zoetwater in het Landbouwportaal (€ 0,4 mln.) worden daarom via de reserve budgetoverheveling doorgeschoven naar 2027.

Opbouw risicodossier
In T2 hebben de eerste risicosessies plaatsgevonden, is een risicodossier opgesteld met de belangrijkste risico's en zijn beheersmaatregelen geformuleerd. Deze zullen periodiek worden besproken en herijkt.

4.4 Belangrijkste gebeurtenissen en communicatie

Werkbezoeken Kamerleden
In T2 zijn samen met team Public Affairs per thema lobbyfiches uitgewerkt met o.a. verwachte relevante afstemmings- en besluitvormingsmomenten. Op basis hiervan is voorafgaand aan het Debat Water in juni met de vaste Kamercommissie van I&W aan de Kamerleden een brief gestuurd. Een tweetal kamerleden heeft gebruik gemaakt van het aanbod een werkbezoek te brengen aan Hollands Noorderkwartier om zich verder te verdiepen in de kenmerken van en uitdagingen in ons beheergebied waaronder zoetwaterbeschikbaarheid.

Droogte (*laatst opgemaakt op 9/8*)
In T2 was het uitzonderlijk droog en hadden we te maken met een sterk oplopend neerslagtekort zowel landelijke als regionaal. Daarnaast bereikte de Rijn bij de Nederlands-Duitse grens de laagste stand ooit. Dat had impact op de waterstanden zowel regionaal als in het hoofdwatersysteem. Na een periode van Alert- en Alarmfase 1 werd eind juli door HHNK besloten op te schalen naar Alarmfase 2. Dit op basis van de landelijke opschaling naar niveau 2 (feitelijk watertekort), het omgevingsbeeld en de verwachte ontwikkeling van het neerslagtekort en de Rijnafvoer. Op basis van het draaiboek droogte zijn in lijn met de opschaling maatregelen getroffen en is de communicatie opgeschroefd. Vanuit het programmateam is inhoudelijke kennis ingebracht, een Q&A opgesteld ten behoeve van Communicatie en KCC, bijdragen geleverd aan de Liveblog op de HHNK website, ondersteund bij het informeren van de Adviescommissie Waterverdeling Landbouw en zijn diverse persvragen beantwoord.

In mei en augustus heeft HHNK de LTO en KAVB benaderd om hun leden op te roepen om het watergebruik voor beregening beter op elkaar af te stemmen en zuinig met water om te gaan. Dit omdat het peil in de verschillende polders, ondanks maximale inlaat, sneller daalde dan kon worden aangevuld. Door niet tegelijk te beregenen, blijft er ook voor agrariërs achterin het gebied nog water beschikbaar.

Mijlpaal project Zoete Toekomst
Binnen het project Zoete Toekomst, waaraan HHNK zowel financieel als inhoudelijk bijdraagt, is na vier jaar testen en doorontwikkelen een belangrijke mijlpaal bereikt. In de ondergrondse waterberging aan de Hoofdweg is tussen september 2025 en april 2026 zoveel zoetwater opgeslagen dat de deelnemende akkerbouwers dit teeltseizoen voor het eerst over voldoende water beschikken voor irrigatie van hun percelen.

Afkortingenlijst

CHI	College van hoofdingelanden
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HULOK	Hensbroek, Ursem, Langereis, Opmeer, Koggenland
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
KAN	Klimaatactief Noorderkwartier subsidieregeling
Km	Kilometer
KRW3	Kaderrichtlijn water derde periode 2022 – 2027
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NVO	Natuurvriendelijke oever
NWO	Niet Waterkerend Object
PWN	Provinciaal Waterleidingbedrijf van Noord-Holland
RA	Ruimtelijke Adaptatie
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
VBK	Verbetering Boezemkades
WO	(Programma) Wateropgave

Bijlage risico's

Risicogebeurtenis	Risico-oorzaak	Risicogevolg	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Maatregelen en aanvullingen	Opmerking
Programma Wateropgave (WO)						
Er doen zich neerslagsituaties voor die buiten hetgehanteerde klimaatscenario (middenscenario 2050)vallen waarop het watersysteem momenteel is ontworpen, omdat het klimaat sneller verandert dan gedacht.	Klimaat verandert sneller dan gedacht.	Waterschade, waarvoor de maatschappij het waterschap verantwoordelijk acht.	4	PM	Naar aanleiding van het CHI-besluit over het programma Wateropgave 2 (22.0893102) blijft HHNK werken aan verdergaande maatregelen en verbetering aan het watersysteem.	

Risicoscore gebaseerd op kans x gevolg conform paragraaf 3.2 in de Kadernota Risicomanagement 2022 (22.0221990)

In deze bijlage worden de risico's weergegeven. Indien nieuwe tekst is toegevoegd aan een risico wordt dit **vetgedrukt** weergegeven. Vetgedrukte teksten zullen in een eerstvolgende kwartaalrapportage niet meer vetgedrukt worden weergegeven. Indien tekst niet meer van toepassing is, wordt dit ~~doorgehaald~~ weergegeven. Doorgehaalde teksten zullen in de volgende kwartaalrapportage niet meer terugkomen.

Risicogebeurtenis	Risico-oorzaak	Risicogevolg	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Maatregelen en aanvullingen	Opmerking
Programma Kaderrichtlijn Water (KRW)						
De vastgestelde maatregelenpakketten worden niet volledig gerealiseerd waardoor we onze verantwoordelijkheid niet maximaal hebben ingezet in het werken aan de KRW doelen.	Onvoldoende beschikbare capaciteit voor de realisatie van de vastgestelde (impuls)maatregelenpakket KRW door vacatures. Samenwerking met derden komt onvoldoende van de grond.	Financiële gevolgen: EU kan boetes opleggen of subsidie onthouden. Het Rijk en vervolgens de provincie kan een deel van de boete toebedelen aan het waterschap. Juridische gevolgen: HHNK wordt door haar omgeving gevraagd de regels aan te scherpen via de Waterschapsverordening of lozingsvergunningen. Indien HHNK dit niet opvolgt wordt dit mogelijk via de rechter afgedwongen. Imagoschade: er kan een beeld ontstaan dat HHNK zich onvoldoende inspant om de KRW-doelen te behalen. De samenwerking met de omgeving kan geschaad worden.			Naar aanleiding van het CHI-besluit over het programma KRW-3 en het impulsprogramma KRW- 3 blijft HHNK werken aan verdergaande maatregelen en verbetering van de waterkwaliteit.	